

Lauris Gundars

VĀRNU IELAS REPUBLIKA

pēc Jāņa Grīziņa stāstu motīviem

© 2010.

DARBOJAS

REPUBLIKĀŅI

LŪRIHS, īstajā vārdā Jānis Čakars
MĪCE, īstajā vārdā Milda Martinsone
PEKSIS, īstajā vārdā Pēteris Paltraks
OSIS, īstajā vārdā Oskars Ceimers
JĀNEKS, īstajā vārdā Jānis Grīziņš
KĀRLĒNS, īstajā vārdā Kārlis Grīziņš, Jāņa jaunākais brālis

INDIĀŅI

LIPS TULIANS, īstajā vārdā Jēkabs Dravnieks
LASO, īstajā vārdā Edgars Viesulis
VILLIJS, īstajā vārdā Vilis Akmentiņš
LIELĀ ŠPROTE, īstajā vārdā Juris Apinis

MARTINSONIETE – Alma Martinsone, Mildas mamma
PALTRACIENE – Ženija Paltraka, Pekša mamma
GRĪZIŅIETE – Lonija Grīziņa, Jāņa un Kārlēna mamma
CEIMERS – Teodors Ceimers, Oskara tētis
FAZĀNS – policijas kārtībnieks (gorodovojs) Aleksandrs Feofanovs
FRANCIS – slepenpolicijas aģents Francis Pētersons
PASTNIEKS – pastnieks Reinis Ābele
PAULS – fabrikas *Fēnikss* strādnieks Pauls Kalniņš
ROBIS – fabrikas *Russo-Balt* strādnieks Roberts Sils
ALMA – kantoriste Alma Bērziņa
BUFETNIECE – kafējnīcas bufetniece Ilga Ziedkalne
OFICIANTE - kafējnīcas oficiante Alīda Trauta
GARĀMGĀJĒJA
NAMA IEDZĪVOTĀJI (balsis)

Piezīme: pieaugušos spēlē 6 aktieri.

I CĒLIENS

1. aina

1911. gads. Vasara. Krievijas impērija, Rīga, Vārnu iela.

Piecstāvu īres nama pagalms – kopts, tomēr pabružāts un aplupis. Smiltis, puteklji un daudz malkas. Līdzās parādes durvīm pagraba ejas aile, kas vienmēr vaļā. Gar pagalma malu garš šķūnis ar daudzām numurētām durtiņām. Galējam nodalījumam siena vien iedomāta: redzama iekšpuse – arī te malkas krāvums, gar spārēm sakarināti vajadzīgi un nevajadzīgi sadzīves krāmi.

No ielas pagalmā ielavās KĀRLĒNS – bass, ar melnu „bandīta” masku uz sejas. Pārliecinājies, ka pa nama logiem neviens neskatās, viņš metas vilkt uz visām šķūņa durvīm zibensveidīgu Z burtu. Vistreknāko Kārlēns uzšņāpj uz parādes durvīm. Negaidīti kaut kur no augšas viņš tiek apsaukts.

SIEVIETE. (*balss*) Kārlēn!... Pateikšu tavai mammai!...

Kārlēns steigšus tīra parādes durvis ar siekalām un piedurkni. Pirms doties no pagalma prom viņš tomēr vēlreiz pamet skatu augšup: neviena nav. Kārlēns mirklī ir pie durvīm atpakaļ, lai uzrakstītu JĀNEKS+MĪCE. Tad viņš nozūd gala šķūnītī, lai turpmāk – noņēmis masku, vērotu pagalmu pa dēļu spraugām.

Pēc brīža, cenšoties kaut ko slēpt zem krekla, no nama laukā nāk JĀNEKS. Pamanījis uzrakstu uz durvīm, pusceļā uz šķūnīti Jāneks griežas atpakaļ. Kad Jāneks jau taisās to dzēst, no nama laukā nāk divas sievietes – MARTINSONIETE un PALTRACIENE: ar groziem rokā, uz tirgu.

MARTINSONIETE. Patīk gan tev tā mana Mīce, ja? Nav par ātru?

JĀNEKS. Es nemaz ne...

PALTRACIENE. Sarkst kā biete! Ko stiep? Mīcei?

JĀNEKS. Es nezinu, kas to rakstījis...

PALTRACIENE. Brūtgans un brūte?... Skrien, skrien!...

Sievu smieklu pavadīts Jāneks nozūd gala šķūnītī.

MARTINSONIETE. Mūsu laikos tik agri par brūtēšanos vēl nedomāja. Tēvs šiem reti mājās... Tu traka esi? Ko tu dari?! Kāds vēl ieraudzīs!...

Paltraciene ar Kārlēna nomesto krītiņu ir piezīmējusi galā jau uzrakstītajiem vārdiem vienādības zīmi un lielu sirdi. Abas spurgdamas uz ielas, prom.

Jāneks bukņī Kārlēnu pa šķūni, bet tikmēr pagalmā nāk PASTNIEKS – arī viņš ņem krītiņu un uzšvīkā uz durvīm piecstaru zvaigzni, tad vēl vienu uz nama sienas. Kad pār pagalmu noskan svilpiens, Pastnieks steigšus pamet krītiņu un nozūd namā.

Izdzirduši svilpienu, Kārlēns ar Jāneku pasvilpj pretim. Skan vēl viens svilpiens, tad vēl – acīmredzami tā ir īpaša saziņas valoda. Pagraba durvīs parādās OSIS, puisis ar brillēm – kaut viņš nes divus smagus malkas riņķus, Osis nosvilpj kodu. Ieripinājās malku parādes durvīs, viņš arī paslepen uz durvīm uzšņāpj CO₂ – tad nozūd šķūnītī pie Jāņa un Kārlēna. Ar koda svilpienu virteni pagalmā izskrien PEKSIS – viņam rokā divi katlu vāki, panna un veca tējkanna. Tomēr arī viņš apstājas, lai ar krītu uzvilktu treknu nošu atslēgu. Viņš vēl nav to beidzis, kad no nama laukā nāk MĪCE.

MĪCE. Es redzēju!

PEKSIS. Sūdzambībele! Es pirmo reizi, goda vārds, es nekad!... Jo citu jau te...

MĪCE. Mēs tā nedrīkstam!

PEKSIS. (*par uzrakstu uz durvīm*) Un tavs Jāneks drīkst?!

MĪCE. Nemaz nav mans!...

Mīce ņemas dzēst uzrakstu, Peksis neļauj. No šķūņa jau metas laukā Jāneks, taču tad nozūd atpakaļ – pa nama durvīm laukā nāk Pastnieks.

PASTNIEKS. (*par durvīm*) Kā tā māja izskatīsies, ja visi tā darīs?! (*Peksim, par dzelžiem*) Kam nospēri?

MĪCE. Jums deguns balts! Krīts?...

PASTNIEKS. Tu vēl pretī runāsi?!...

Tomēr tad jau Pastnieks steigšus prom uz ielas.

PEKSIS. Mēs kavējam!

Abi ar Mīci iebrāžas šķūnītī pie citiem.

OSIS. (*Mīcei*) Tu esi īsts Šerloks Holmss, detektīvs! Pastnieks tās zvaigznes uzzīmēja: Jāneks redzēja!

MĪCE. Durvis jānotīra!

KĀRLĒNS. Kavēt arī nedrīkst!

MĪCE. Grīda bija jāmazgā: tas neskaitās!

JĀNEKS. Lūriha jau vēl nav. (*Kārlēnam*) Tev arī deguns balts!

KĀRLĒNS. Nemaz!!! Es notīrīju!... Nē, man nemaz nebija...

Visi smejas.

Ienāk LŪRIHS - viņš ir skrējis.

LŪRIHS. Bija divas papildus kannas jāved – kavējums attaisnojams.

KĀRLĒNS. Es arī izdomāšu, ka man ir attaisnojums: bite pakaļā iekodusi!...

LŪRIHS. Tu pats vakar parakstīji noteikumus: *tikai uzdota darba pildīšana ir godīgs attaisnojums.*

KĀRLĒNS. Dakteris man uzdeva kompreses likt!...

MĪCE. Kas zīmēja uz durvīm?

KĀRLĒNS. Kāpēc tad uzreiz es?! Uzprasi, piemēram...

PEKSIS. „*Vienmēr atbildi par sevi!*”...

OSIS. ... trešais punkts!

LŪRIHS. (*Jānekamm*) Pārrakstīji visus punktus?

Jāneks velk no krekla apakšas laukā tur slēpto – biezu grāmatvedības rēķinu grāmatu („grosbuhu”), kas aplīmēta ar izkrāsotiem žurnālu izgriezumiem: kovbojiem, musketieriem.

LŪRIHS. (*Kārlēnam*) Lasi skaji.

KĀRLĒNS. Es nemāku viņa rokrakstu...

LŪRIHS. Kurā gadā mēs dzīvojam?

KĀRLĒNS. Nu, 2011.-ajā...

LŪRIHS. Tu vēl esi aizķeries šodienā, 1911. - ajā.

KĀRLĒNS. Nekā!

LŪRIHS. Mēs tagad esam pavisam citādi cilvēki! Izdomāji, kas būsī nākotnē?

KĀRLĒNS. Karavīrs.

LŪRIHS. 2011. gadā karavīru vairs nebūs, jo karošana vairs nebūs: mēs taču runājām.

KĀRLĒNS. Tad gorodovojs, policists. Lai aizstāvētu visus. Tie būs. Gan jau kāds noziedznieks vēl būs palicis, un tad es viņu...

LŪRIHS. Mēs dzīvosim republikā!

KĀRLĒNS. Un tur visi būs labi uzreiz?

OSIS. Tādas valsts vēl nekur nav...

LŪRIHS. Mēs jau dzīvojam republikā – mēs parakstījām noteikumus! Kad visi tos parakstīs, tad visi kopā būs republikā. *Vārnu ielas republikā* – Peksis vakar izdomāja: labi, ne?! (*Jānekam*) Ierakstām tā pirmajā lapā?

KĀRLĒNS. Bet kas tur tāds labāks? Tikai visur būs jābūt laikā un nedrīkstēs visu ko?!

LŪRIHS. Mēs katrs varēsim būt tie, kas mēs gribam būt! Ja kāds republikā kaut ko grib, tad viss sanāk. (*par Jāneku*) Tavs brālis, piemēram, grib būt rakstnieks – viņam sanāks? (*par Mīci*) Viņa būs daktere! Tu pats – spēkavīrs vai Šerloks Holmss! Peksis – komponists! Osis – inženieris!

KĀRLĒNS. Kam tēvi strādnieki, tie par mellajiem arī paliek: Oša tētis saka...

LŪRIHS. Bet tu taču pats gribēji būt karavīrs, policists!...

KĀRLĒNS. Un kas tu pats gribi būt?

LŪRIHS. Es... kādam republikā ir jāskatās, lai visi kļūst tie, kas viņi grib būt...

KĀRLĒNS. Imperators?

LŪRIHS. Republikās nav imperatoru. Ne karaļu, ne caru. Es visiem palīdzēšu... Priekšsēdētājs vai virsaitis... Un ja kāds cits gribēs, tad tas būs virsaitis. Jo tos mēs ievēlēsim.

KĀRLĒNS. Un visiem būs tev jāklausa?

LŪRIHS. Nē, visi klausīs tikai tam, ko paši esam te parakstījuši. Citādi viņi atgriežas 100 gadus atpakaļ – šodienā: tur, kur dzīvo visi citi, bet ne mēs.

OSIS. Bet kā citi zinās, ka mēs neesam tādi paši, ja tā republika ir noslēpums.

LŪRIHS. (*par grosbuhu*) Noslēpums tiem, kas netic Manifestumam! 12. punkts: ... *katrs republikānis pārliecina citus pievienoties un parakstīties...*

KĀRLĒNS. Un tad visi parakstās, un...

MĪCE. Jā, parakstās, ka zvēr pildīt to, kas rakstīts. Bandīti Zigomāri māk parakstīties tikai uz sienām!

KĀRLĒNS. Sen neesmu Zigomārs!...

Mīce izrauj no Kārlēna kabatas tur paslēpto melno masku, kaitina, neatdod.

MĪCE. Es piedāvāju sodu par ķēpāšanu: Kārlēns vienu dienu nebūs republikānis! Kas par to? (*paceļ roku*).

KĀRLĒNS. (*gandrīz raud*) Bet... bet man... man arī ir dzelzis: es jau no rīta atnesu!...

Izvelk no malkas krāvuma spodru misiņa pannu.

JĀNEKS. Mammas zaptē katls!

MĪCE. *Zagt nedrīkst: 4. punkts!*

KĀRLĒNS. Aizņēmos: kad vajadzēs, aiznesīšu atpakaļ!

MĪCE. Kas par vienas dienas sodu?

LŪRIHS. Kārlēns notīra durvis un atgriežas jau šodien: kas par to?

KĀRLĒNS. Es zinu, kas ir CO₂ un...

OSIS. Es palīdzēšu!...

KĀRLĒNS. Bet jūs gaidīsiet, ja? Nesāciet bez mums!...

Kārlēns ar Osi metas pagalmā ar peļķes ūdeni tīrīt uzrakstus no durvīm.

LŪRIHS. (*Peksim*) Nu, tu esi gatavs?

PEKSIS. Rādiet, kas jums ir!

Ikviens ir atnesis kādu metāla sadzīves priekšmetu: katlu vāku, rīvi, bļodu utt. Peksis to visu novērtē, sadala katram, atdodams arī savu nesumu.

Kārlēnam un Osim atgriežoties, pušiem tiek tējkanna un liels katla vāks.

PEKSIS. Tas būs republikas maršs!

LŪRIHS. Autors Pēteris Paltraks!...

Visi aplaudē kludzinot dzelžus. Tad Peksis sāk dirīģēt – tas, uz kuru viņš norāda, skandina savu „instrumentu”. Komentēdams – „pauzīte”, „asāk!”, „netizlojies” utml., Peksis sāk radīt pamatīgu skaņu kakofoniju, kurā kādu melodiju uzpazīt gandrīz neiespējami, lai kā dirīģents necenstos, ko Peksis patiešām arī dara.

Taču tad uz Lūriha mājienu visi klust – no augšstāva logiem skan divu sievu balsis.

SIEVIETE 1. (*balss*) Pavisam aprakuši?!!!...

SIEVIETE 2. (*balss*) Pagaidiet tikai: atnāks tēvi no darba!!!!... Ādu pār acīm!...

SIEVIETE 1. (*balss*) Ādu pār kārti! Pagāni!!!!...

Sekojošā Lūriham, visi klusītēm lavās laukā no šķūņa.

JĀNEKS. Manifestums!

Ievīstījuši lupatā, puši iepakoj grosbuhu vecā kastē.

KĀRLĒNS. Lauvas asti arī!...

Ielikuši kastē arī raibu virvi ar pušķi galā, viņi to striķī uzvelk pie šķūnīša griestiem.

Tad visi ar saviem „instrumentiem” prom – uz ielas. Tur noskan pamatīga „skārda orķestra” rīboņa.

SIEVIETE 2. (*balss*) Divas dienas mājas arests!!!!... Jūs dzirdējāt?!!!!...

Atskatīdamās uz prom skrienošajiem republikāņiem, no tirgus atgriežas Martinsoniete un Paltraciene.

PALTRACIENE. (*augšup*) Policijā sākuši sievas pieņemt – neesi dzirdējusi? Veči pārāk maigi...

SIEVIETE 2. (*balss*) Labāk bērnus audzini nevis pa parkiem apkārt špacierē!
Augšā tiek aizcirsts logs.

MARTINSONIETE. Nav vērts – kopš Alfrēda vairs nav...

PALTRACIENE. Nošautu nepiecelsi: bļauj kā gribi! Dzīvot, ne gaudot vajag.
Abas ieiet mājā.

Pēc brīža ūjina kāds putns, tad tam atbild cits – tie arī acīmredzami ir kādi īpaši signāli. Tad šķūnīšu jumtiem pāri lien citi baskājaini puiši – visi nosacītām indiāņu spalvām rotāti, ar ogli krāsotiem vaigiem. Viņi ir maskējušies ar zariem, lapām, visiem ir tomahauki (kaujas cirvīši). Tie ir indiāņi – TULIANS, VILLIJS, LASO un ŠPROTE. Cenzdamies būt ļoti nemanāmi, viņi ielavās malkas šķūnīti, no kura tikko aizgājuši republikāņi. Tur viņi sāk kaut ko meklēt, vien Šprote ēd pīrāgu un vēro, par ko saņem no Tuliana šķēlienu pa pakausi. Visi čukst.

ŠPROTE. Ēst vairs nevar?!...

TULIANS. Meklē!

VILLIJS. Kaut ko vilka augšā: nevarēja kārtīgi saskatīt...

Visi reizē ierauga piekarināto kasti – pakāpies un Šprotes pleciem, Laso velk to lejā.

VILLIJS. Atļaujiet, kungī, man spiest jūsu godīgās rokas!... Tas ir viņu amulets!

Viņš ir izvilcis no kastes „lauvas asti”.

LASO. Tā jau nav nekāda lauvvas aste.

TULIANS. Pušķis galā – tāpēc tā sauc.

LASO. Tāds amulets – kā atejas birste!...

TULIANS. Bet bez tās viņu smalkās republikas vienkārši vairs nav – nav amuleta, nav valsts!

VILLIJS. Atļaujiet, kungī, man spiest jūsu godīgās rokas!...

ŠPROTE. Beidz kungoties – purnu nolakošu!

TULIANS. Un kas tad te mums tāds ir?...

Viņš izvelk no kastes grosbuhu.

LASO. (*lasa*) Ma-ni-fest-ums... Kas tas tāds?

TULIANS. (*lasa*) Punkts viens – mēs esam nākotnes cilvēki. Mums nepatīk dzīvot tā, kā dzīvo tagad visi...

LASO. Kas *visi*? Mēs viņiem nepatīkam? Kas tad šiem patīk?

TULIANS. *(lasa) Parakstīts divsimt... divi nulle viens viens...*

VILLIJS. Divi tūkstoši vienpadsmit...

TULIANS. 2011. gada 5. jūnijā?!... Pēc simts gadiem?!

ŠPROTE. Murgs kaut kāds! Ejam ēst!

TULIANS. *(lasa) Otrais punkts – cilvēkiem jābūt godīgiem, nevis bagātiem...*

ŠPROTE. *(smejas)* ... un jāstaigā plikām pakaļām!... Met prom.

TULIANS. Tas ir kas vairāk par *lauvas asti!*

VILLIJS. Atļaujiet spiest jūsu godīgās rokas!...

Paņēmuši grosbuhu un lauvas asti, indiāņi lavās prom tikpat slepeni, kā nākuši.

No nama augšas loga gan viņi tiek pamanīti.

SIEVIETE. *(balss)* Prom no jumta! Kājas izraustīšu!!!...

Indiāņi prom.

Kaut kur tālumā dzirdams skārda orķestris – tas beidzot ir apguvis ko melodijai līdzīgu: skan maršs.

Tad dun pērkons, debesis apmācas. Līt sāk ļoti strauji.

2. aina.

Vārnu un Laboratorijas ielas stūris. Pēcpusdiens. Pēc lietus.

Gandrīz visu krustojumu klāj pamatīga peļķe. Vienā tās malā republikāņi nostādījuši rindā savas buru laivas – visdažādāko konstrukciju un lieluma.

Mīce stāv peļķes vidū ar augšup paceltu roku.

MĪCE. Uzmanību!!! Gatavību!!!...

Mīce spalgi nosvilpjas – tas ir signāls, lai puiši, tupus rāpus sekodami saviem kuģiem, sāktu izmisīgi pūst to burās – sacensības ir sākušās.

KĀRLĒNS. Nevilņo!!!...

JĀNEKS. Pūt savā!!!...

LŪRIHS. Vienlīdzīgi, vienlīdzīgi!!!...

PEKSIS. Es tevi negrūdu!!!...

Peļķe sāk vilņoties tik vareni, ka sacensības nākas pārtraukt: Mīce svilpj divas reizes.

MĪCE. Kārlēns stūma, Osis šļakstināja!...

KĀRLĒNS. Viņš man uz kājas uzkāpa!

OSIS. Es?! Man brilles tagad ciet!...

JĀNEKS. Man bura slapja!...

LŪRIHS. Atcelt! Mierā!... Atkārtots starts!...

KĀRLĒNS. Bet tagad godīgi!

PEKSIS. Sūce!!!...

Pekša kuģis grimst.

KĀRLĒNS. Glāb ekipāžu! Re, haizivis!!!...

Visi palīdz Peksim – krastā tiek iznesti salmu cilvēciņi.

OSIS. Nepareiza ieprīme...

PEKSIS. Pats uz savu skaties!...

Arī Osis nu spiests tvert savu slīkstošo kuģi – visi smejas.

LŪRIHS. Re, pirātu dārgumi!...

Viņš ir izvilcis no peļķes dibena sarūsējušu skārda gabalu.

KĀRLĒNS. Karte, redzat! Sala, kalns, upe – re, krusts ieskrāpēts: tā ir ala droši vien! Ieroču slēptuve!...

PEKSIS. Zelts!...

LŪRIHS. Varbūt tur vergi ir iespundēti – jāatbrīvo...

OSIS. Tad jau visi pagalam: kartei 300 gadi vismaz – redzat, koraļļu kārta...

Okeānos ir tādi akmeņi, kas aug: vispirms ir mīksti, dzīvi, tad sacietē.

PEKSIS. Iebāž kabatā, nevar pēc tam laukā dabūt: ciets!

LŪRIHS. (*komandē*) Flote! Meklēt salu!... No krasta uz Rietumiem 15 grādi – pilnās burās!...

Puiši atkal pūš, Osis sakuļ vilni.

OSIS. Vētra! Sešas balles, saturās!...

Ekspedīcija turpinās, ikvienam komentējot sava kuģa panākumus un neveiksmes – ceļojums uz peļķes centru ir aizraujošs.

Puiši pat nepamana, ka tikmēr pie peļķes pretējās malas ir pienākuši indiāņi: viņiem rokās dažādu izmēru pirogas, kuras tie arī taisās laist ūdenī. Šprote ēd lielu speķmaizi.

KĀRLĒNS. (*itin kā sava kuģa kapteinis*) Sveiciens indiāņu ciltij! Tulianam – hip-hip, urā!

LŪRIHS. Līdz vakariņām Botnijas līcis aizņemts: Kārlēns uzsvilps, kad varēs nākt.

Tulians gan atbild kādā nezināmā valodā, kādēļ republikāņi mulst, bet Šprote smejas kā kutināts.

LŪRIHS. Botnijas dziļbedre ir Vārnu ielā, un mēs nosakām lietošanas laiku – piektdien taču vienojāties!

Tulians tēlo, ka apspriežas ar pārējiem – arī pārējie indiāņi runā neizprotamajā valodā, vien Šprote smejas, gar zemi krizdams. Mīce tikmēr ir iestatījusi vienā peļķes malā dēli.

MĪCE. (*par dēli*) Neviena nedrīkst pārkāpt republikas robežu!

Atkal jau indiāņi runā nesaprotami – acīmredzams vien tas, ka viņus neapmierina noteikumi.

LŪRIHS. Vienalga jūsu mala ir no Gvadelupes līdz Itālijai.

MĪCE. Un nedrīkst ar netīrām kājām!...

Pēc Tuliana mājiņa indiāņi mirklī ir peļķē iekšā – no savas ezera malas viņu pirogas sāk uzbrukumu republikāņu flotei: intensīvi šaujot ar akmentiņiem dēja apzīmētajai robežai pāri. Viņu izsauceņi joprojām ir svešajā mēlē.

OSIS. Mūsu kuģi nav bruņoti!

JĀNEKS. Indiāņiem nekad nav bijuši lielgabali!...

KĀRLĒNS. Beidz, izbeidz!...

LŪRIHS. (*savējiem*) Mēs neiesaistāties! Mūsu flote nekaro!...

Indiāņi gan turpina uzbrukumu kā nedzirdējuši – kauja ir jau pamatīga: ezers viļņojas, ūdens šķīst, uzbrukums seko uzbrukumam. Aktivizējas arī republikāņi, tomēr svešajā valodā runājošie nepadodas. Mīce spalgi, gari svilpj.

MĪCE. Pamiers!!!... Pamiers!!!...

Indiāņi gan nerimst, kādēļ Mīce beidzot tver tuvāk gadījušos Laso aiz krekla.

MĪCE. Miers! Dzirdi?!!! Kas ar jums ir: runāt vairs nemākat?!

LASO. Mēs esam cilvēki no nākotnes... tā runās 2011. gadā!...

Mirklī kauja klust. Tulians gan vēl svešajā valodā pārmet Laso, taču tad jau visi indiāņi smejas tikpat skaņi kā iepriekš Šprote.

TULIANS. Patiesībā mēs dzīvojam vēl tālāk: 2050. gadā!

Vēl stiprāka efekta radīšanai Villijs pavicina gar republikāņu deguniem lauvas asti.

PEKSIS. Atdod!!!...

MĪCE. Zagļi!!!...

Jāneks ar Osi metas pēc lauvas astes, tomēr Villijs bēg aiz stūra.

LŪRIHS. Tas nav godīgi!

TULIANS. A kas ir godīgi?

JĀNEKS. Viņiem ir Manifestums!

TULIANS. Un godīgi ir to godīgi izpirkt!

LŪRIHS. Tas nav pērkams vai pārdodams! Tā nav... tas ir...

TULIANS. Tajā 2011. gadā veikalu arī vairs nav?

MĪCE. Nē, nav!

JĀNEKS. Tur viss ir godīgi: katrs ņem, cik un ko viņam vajag!

TULIANS. Tad apdāviniet mūs – godīgi atdosim!

ŠPROTE. A nākotnē tiešām runās citādā valodā, ja?

OSIS. Palasi pats, ja māki!

TULIANS. Godīgie mūs apvaino?

MĪCE. Tā ir taisnība: viņš nemāk lasīt!

ŠPROTE. Darām kaut ko, ne? Jāiet pusdienās.

LŪRIHS. Mēs nekausimies!

TULIANS. Otrais punkts: *cilvēkiem jābūt godīgiem, ne bagātiem!*... Tad esat godīgi. Mēs te – pagātnē, būsīm vienkārši bagāti. Mēs vēl tādas gudrības nesaprotam, piedodiet...

PEKSIS. Atdod!!!...

Viņš metas virsū no stūra iznākušajam Vilim, un tad jau iet vaļā vispārējs cīkstiņš – šķīst ūdens, dubļi un asaras: virsroku gūst te viena, te otra komanda. Kad indiāņi sāk zaudēt, Villijs aizstāvas ar salasītiem akmentiņiem – viens no tiem trāpa pa stūra mājas logu: krāšņi džinkstot, tas izbirst.

SIEVIETE. (balss) Pagāni!!! Huligāni!!!... Nekustas, nekur nebēgt!!! Policija!!! Gorodovoj!!!...

Pēc mirkļa krustojumam jau tuvojas spalga svilpšana.

TULIANS. Fazāns! Laižamies!!!...

Abas komandas metas prom reizē, tomēr policijas kārtībnieks (gorodovoj) FAZĀNS ir skrējienā notvēris Kārlēnu un Laso.

FAZĀNS. Кто это сделал, кто?!

LASO. Palaidiet vaļā, palaidiet!...

Tad krustojumā tomēr atgriežas abas komandas pilnos sastāvos – bikstīdami un kaitinādami Fazānu no visām pusēm, viņi cenšas atbrīvot biedrus.

VISI. Laidiet, atpuskīķe!...

FAZĀNS. Кто сделал?!!!

Cenšoties padzīt uzmācīgos aizstāvjus, Fazāns nevilus palaiž vaļā Laso – viņi paliek krustojumā ar vienu pašu Kārlēnu: pārējie spiesti bēgt no Fazāna brīvās rokas.

FAZĀNS. Я выдел, что это не ты сделал! Кто делал?

KĀRLĒNS. Ģēlal, ģēlal...

FAZĀNS. Я спрашиваю, кто сделал?!

KĀRLĒNS. Es neesmu nodevējs!

FAZĀNS. Muļķis esi? Tad tava mamma maksās!

KĀRLĒNS. Es neteikšu!

FAZĀNS. Kāds lepnums! Ideāli! Tas pāries, puika!...

KĀRLĒNS. Nekad!...

Viņš izraujas no Fazāna, bēg. Kārtībnieks vēl gan uzsvilpj, taču pakaj neskrien.

Tad atskatījies, Fazāns pēkšņi kāpj iekšā peļķē un savāc visus puiku atstātos kuģīšus.

SIEVIETE. (*balss*) Нашли?

FAZĀNS. Нет, убежали подонки!... Aizbēga!...

Ieslēpis kuģīšus zem frenča malas, Fazāns prom uz pretējo pusi.

3. aina

Pāvila baznīcas dārzs. Pievakare.

Soliņš, krūmi, grantēti celiņi, pie žoga liela atkritumu kaste ar vāku, turpat līdzās sētnieka darba rīki.

Negaidīti paveras kastes vāks – tur kāds ir iekšā. Pat ne viens vien – brīdi dzirdama sačukstēšanās. Tad vāks atveras līdz galam – parādās Mīce un Jāneks.

JĀNEKS. Nē, neredz nevienu...

MĪCE. Tai pusē vēl nupat svilpa...

Abi ieklausās, tomēr viss kluss – vien kaut kur attālāk noducina tramvajs.

MĪCE. Kāpēc viņš nerunā latviski?

JĀNEKS. Policistiem noteikti jārunā valsts un imperatora valodā, mamma teica.

MĪCE. Ja republikā par virsaiti ievēlētu krievu? Vai politi – to, no 7. dzīvokļa?

JĀNEKS. Nezinu... Nē, republikā taču varēs katrs runāt kā un ko grib.

MĪCE. Kā tad mēs sapratīsim viens otru?

JĀNEKS. Varbūt 2011. gadā visi runās latviski: mēs taču esam vairāk. Un imperatoru vairs nebūs. Vajadzēs Manifestumam pierakstīt tādu punktu klāt.

Kad dabūsim atpakaļ!...

MĪCE. Tu tik smuki raksti – man tā nesanāk. Mamma baigi moka?

JĀNEKS. Nē, palūdz.

MĪCE. Nestāsti! Es tāpēc ceturtdien laukā netiku: viņa pati nemāk, tāpēc mani moka.

JĀNEKS. Mums tētīm vēstules jāraksta.

MĪCE. Alfonam no desmitā tēvs Amerikā, tev taču ne.

JĀNEKS. Mūsējais divas maiņas strādā: – mamma liek pusdienu grozā zīmītes.

MĪCE. Ko viņa... ko tu raksti viņas vietā? Ka mīl?

JĀNEKS. Es rakstu, kā mums iet. Tētis nāk mājās, kad mēs jau guļam.

MĪCE. Jūs brauksit projām: ja tik daudz strādā, tad nopelna braukšanai.

JĀNEKS. Man te nav slikti...

MĪCE. Cik labi dzīvot nākotnē, ne? Tu tur būsi rakstnieks?

JĀNEKS. Es gribētu...

MĪCE. Zini, ko es gribu?

JĀNEKS. Būt daktere!

MĪCE. Mamma pat to nevar saprast – man tikai jāamāk vārīt, šūt, lāpīt. Un vēl rēķināt – lai neapmulķo tirgū, viņa saka.

JĀNEKS. Tu labi pārsien pušumus – ja ne daktere, tad māsiņa. To arī tev neļautu?

MĪCE. Tu nevienam neteiksi? Nevienam? Zvēri!

JĀNEKS. Zvēru!... Ko tad?

MĪCE. Tu smiesies!

JĀNEKS. Nē, es zvēru!

MĪCE. Es būšu... lidotāja, pilote!

JĀNEKS. Meitenes jau ne... Nē, es nesmejos, bet...

MĪCE. Pagājušā nedēļā Zolitūdē ir lidinājies aeroplāns – tu taču pats lasīji mums priekšā!

JĀNEKS. Tur bija vīri. Un tur bija rakstīts, ka tas vēl ir eksperiments...

MĪCE. Drīz varēšot lidot visi, kas grib – mamma tirgū dzirdēja: Amerikā jau taisot tādu pūķi, kur cilvēks varēs piekabināties apakšā. Netici?!?

JĀNEKS. Ticu...

MĪCE. Tev būtu bail, ja?

JĀNEKS. Nē!... Man nekad nav bail.

MĪCE. Ne no kā?

JĀNEKS. Nē...

MĪCE. Un ja nu es apprecos ar Tulianu?

JĀNEKS. Nekad!... Nē, nu nav jau mana darīšana...

MĪCE. Labāk ar Lūrihu?

JĀNEKS. Man vienalga...

MĪCE. Palīdzēsi man uzbūvēt tādu pūķi?

JĀNEKS. Jā, protams!...

Mīce pēkšņi nobučo Jāneku, viņš stipri mulst.

MĪCE. Esi kādreiz bučojies?

JĀNEKS. Nē... un tu?

MĪCE. Pirmo reizi...

Brīdi minstinājies, Jāneks neveikli bučo Mīci.

MĪCE. Te baigi smird, ne?

JĀNEKS. Miskaste tomēr...

Jāneks gan grib nobučot Mīci vēlreiz, taču viņa jau rāpjas no kastes laukā.

Pusceļā gan Mīce sastingst.

MĪCE. Kāds nāk!...

Abi ieklausās, tad steigšus nozūd kastē atpakaļ un rauj ciet vāku. Pēc mirkļa nācējs ir jau klāt – tas ir Laso.

LASO. (čukst) Mīce?... Mīce, tu te? Es tas esmu: Laso... Mīce?...

Pārbiedējot Laso, veras kastes vāks – vīrs tās malas gan parādās tikai Mīces galva.

MĪCE. Ko vajag, Laso?

LASO. Viss ir labi?

MĪCE. Gribēji atdot nozagto?

LASO. Tev kāja sagriezta... kad mēs visi bēgām – es pa pēdām... domāju, vari noasiņot: cilvēks tad var zaudēt samaņu, un nevar vairs pats aiziet mājās... un ja tu viena pati te paliec, es domāju...

MĪCE. Viens ienaidnieks būtu mazāk.

LASO. Es neesmu ienaidnieks!... Es gribēju pateikt: es arī domāju, ka tas nebija godīgi, es gribēju pateikt, ka...

MĪCE. Gribi iestāties republikā?

LASO. Nevar jau: es nedzīvoju jūsu māja.

MĪCE. Vari būt republikā pa kluso.

LASO. Domā?... Tu gribētu, lai es... es arī...

MĪCE. Atnesīsi Manifestumu?

LASO. Ja atnesīšu?

MĪCE. Atnes vispirms!

LASO. Īstenībā mani sauc Edgars...

MĪCE. Tu esi baigais detektīvs.

LASO. Cenšos visu pamanīt!...

MĪCE. Mani īstenībā sauc Milda...

Strauji, pārbiedējot Laso, no kastes parādās arī Jāneka galva.

JĀNEKS. (*Mīcei*) Tev tā kāja briesmīgi asiņo!!!

MĪCE. Liela muiža?!... (*Laso*) Pagaidi taču! Laso! Edgar!...

LASO. Jums neredzēt Manifestumu kā savas ausis! Miskastnieki! Nekad!!!...

Laso prom. Mīce lec no kastes laukā.

MĪCE. Mēs būtu dabūjuši visu atpakaļ!

JĀNEKS. Mums ir jādabū atpakaļ godīgi! Viņš tad būtu nodevējs, zaglis!

MĪCE. Kā tad tas ir – godīgi?

JĀNEKS. Jāizcīna...

MĪCE. Mēs esam atteikušies no ieročiem, mēs nedrīkstam!

JĀNEKS. Lūrihs izdomās...

MĪCE. Un tu pats?

JĀNEKS. Es... es arī varu! Es izdomāšu!

MĪCE. Bez naudas, bez kautiņa? Nekad!...

Pēkšņi sāk spalgi gaudot vienas fabrikas sirēna, tad otras un trešās.

MĪCE. Tētis nāk mājās!!!

Viņa skrien prom.

Jāneks gan vēl brīdī sēž kastē, kāpj laukā vien tad, kad fabriku sirēnas klust.

Negaidīti, stipri klibodama atpakaļ nāk Mīce.

MĪCE. Ejam.

JĀNEKS. Tevi tētis gaida: maiņa cauri. Manējais jau vēl strādās...

MĪCE. Baigi kāja asiņo – es noģībt varu...

JĀNEKS. Krevele jau...

Mīce gan sāk līgoties – kā uz ģībšanu, kādēļ JĀNEKS tver viņu pie elkoņa.

JĀNEKS. Turies, turies! Tūlīt būsim mājās, tūlīt!...

Abi prom.

4. aina

Balagānu laukums. Svētdiena. Rīts.

Aiz gara koka žoga manāmas balagānu telšu smailes un karuseļa kupols, šajā pusē sakarināti dažādi reklāmas plakāti par tur notiekošo. Vislielākais un iespaidīgākais ir jātnieks bez galvas, ne mazāk krāšņa ir aina, kurā ugunīga skata sieviete rij milzu anakondu. Otrpus žoga skan leijerkaste. Gar žogu ātrā solī iet strādnieks PAULS, nopakaļ tipina viņa draudzene ALMA.

PAULS. Bet ja cilvēkam tikai vienu dienu nedēļā nav jāstrādā!...

ALMA. Tāpēc jau uzreiz nav alus jādzer.

PAULS. Labi – pārmaiņas pēc šodien sāksim ar šņabi!...

Pauls smejas, grib skaut Almu, tomēr viņa vairās. Abi tālāk, prom.

Pēkšņi viens no garā žoga dēļiem tiek atbīdīts, un no balagānu laukuma laukā lien Osis, tad aiz kreklā izvelk laukā arī Kārlēnu.

KĀRLĒNS. Mēs vēl paspētu uz to čūskas rīšanu!

OSIS. Man šķiet, ka mēs jau kavējam: skaties, kur saule!

Kārlēns gan gluži apdullis nosēstas žogmalē.

KĀRLĒNS. Tu biji kādreiz redzējis īstu slepkavošanu?...

OSIS. Muļķis esi? Viņam nocirta neīsto galvu!

KĀRLĒNS. Aha, tev arī ir divas ja?

OSIS. Īstā bija apakšā, tad frencis pa virsu, un koka pauris ar uzkrāsotu ģīmi augšā!

KĀRLĒNS. Aha, un tas koka pauris runā un acis bola, ja? Asinis nešķīda, ja?

OSIS. Nebolīja nemaz! Un tā bija tomātu sula kaut kāda! Koka zobens!

KĀRLĒNS. Ar tērauda asmeni! Visi domā, ka koka, bet, kad cērt, tad...

OSIS. Laba doma – tev to vajag pieteikt izgudrojumu birojā: kā slepeno spiegu ieroci. No izgudrojumiem var palikt bagāts – es tur nesīšu savu mūžīgo riteni, kad būs gatavs.

KĀRLĒNS. Eidis no Lauķenes stāstīja – viņi naktī ķerot uz ielām cilvēkus, lai te rādītu tos jātniekus bez galvām: katru dienu viens cilvēks pazūd! Pa īstam! Policijai samaksā no biļešu naudām – tāpēc neviens neķer!

Pēkšņi lēnā solī tuvojas Fazāns – pie puikām viņš apstājas.

KĀRLĒNS. Ne ģēl!...

Atbildes vietā Fazāns negaidīti ierēcas kā tīģeris, tad, dimdoši smiedamies, iet gar žogu tālāk, prom.

OSIS. O! Viņš meklē mazos jātniekus bez galvām - ponijiem!... (*smejas*)

Ejam! Visi jau droši vien gaida: norausimies!

Abi prom.

No otras puses pie žoga vaļīgā dēļa nāk indiāņi – šoreiz atturīgi izkrāsojušies, tomēr ar tomahaukiem pie sāniem. Šprote ēd lapas no kāda nolauzta zara. Tulians paceļ roku.

TULIANS. *Hau!* Visi klausās!... (*Šprotem*) Govs esi?

ŠPROTE. Pats teici, ka indiāņi iztika no visādām zālītēm, augiem, ka pīrāgu nebija...

TULIANS. Sapļausim tev zāli un vakaros slauksim.

ŠPROTE. Baigi ēst gribas!...

TULIANS. Visi klausās!!!

Šprote met projām zaru, indiāņi skauj viens otru ap pleciem: stājas aplīti.

TULIANS. Pats galvenais – neviens neraustās. Tēlojam, ka mums viņu uzaicinājums bijis nebijis: mēs te itin kā esam atnākuši tāpat kā vienmēr – griezt karuseli. Galvas augšā, bet tomahauks vienmēr pa rokai!

VILLIJS. Teici, viņi grib to lietu nokārtot...

TULIANS. Mazāk par trim rubļiem mēs neņemam! Diez vai sakasīs tik daudz.

LASO. Viņi netirgošoties...

TULIANS. To mēs gribam redzēt!

LASO. Bet ja nemaksās – kauja?

TULIANS. Mēs vienmēr esam gatavi! Bet ja viņi paši atzīsies, ka nav nākotnes cilvēki, varam cīņu atcelt. Muldēt var katrs, bet tagad lai pilda savus noteikumus, lai uzvar bez ieročiem!

LASO. Un lai maksā!

TULIANS. Tikai tāpēc mēs esam te! *Hau!* Es esmu runājis!...

VILLIJS. Atļaujiet, kungi, paspiest jūsu godīgās rokas!...

Puiši īpašā rituālā savstarpēji sasit plaukstas.

Kad viņi jau taisās pa dēļa spraugu līst balagānu laukumā, negaidīti un skaļi gar žogu atpakaļ nāk strādnieks Pauls ar Almu un vēl viens strādnieks – ROBIS: vīri ir jau visai jautrā prātā, alus pudelēm rokā.

PAULS. (*indiāņiem*) Kungi, kur te ir ieeja kultūras pasākumā?

Visi norāda, ka jādodas tālāk. Alma tā dara, tomēr Pauls nelaiž.

PAULS. Es neprasu, kur ir kase! Kur ir ieeja?!

Šprote atbīda dēli.

ROBIS. Indiāņi, ja jums vajadzīga aizsardzība, prasiet pēc Robja Garā Deguna! Nozilināsim visus, ko vajag!...

Vīriem smejojot, viņi velk pa spraugu laukumā iekšā arī Almu, prom.

VILLIJS. Lielajiem jāiet tikai caur kasi – tas nav godīgi!

ŠPROTE. Ar dzērājiem nestrīdas. (Laso) Tavs vecais mūs jau ragā būtu sagriezis, ne?

LASO. Nemuldi!

ŠPROTE. Ko es muldu?! Dzērājs paliek dzērājs!

LASO. Tauku pika paliek tauku pika – tava mamma.

ŠPROTE. Tu norausies!

LASO. Neaiztiec manu veco!

ŠPROTE. Bet ja viņš ir tik pretīgs...

Laso strauji metas Šprotem virsū, pārējie gan ātri viņu nomierina.

TULIANS. Lasīji viņu Manifestumā: 2011. gadā dzērāju vispār vairs nebūšot, jo nebūs šņabja.

LASO. Ejiet uz poda ar to viņu bībeli!

Laso izraujas, skrien prom. Brīdi kluss.

TULIANS. Tev patiktu, ja tev būtu tāds sencis?

ŠPROTE. Runāt vairs nevar?... Gan atnāks atpakaļ...

TULIANS. Tad tu izlīgsi. *Hau!* Es esmu runājis! Kaujai gatavi?

Puikas atkal sasit plaukstas īpašā veidā un lien iekšā balagānu laukumā pa žoga spraugu, prom.

Pēc brīža atpakaļ nāk arī Laso, tomēr viņš iekrīt tieši Fazāna rokās.

FAZĀNS. Куда бежим?!... (par tomahauku) Что за оружие? Сдать! Сдать оружие!... Cirvi nodot!...

Laso spiests Fazānam paklausīt, tad prom.

Tikko Fazāns paliek viens, viņš apbrīno guvumu, iemēģina: lielais vīrs ir visai veikls. Kaut ko ieraudzījis, prom.

No pretējās puses nāk republikāņi – arī viņi stājas pie žoga vaļīgā dēļa.

KĀRLĒNS. Tas nav godīgi – tev ir mums jāizstāsta, ko esi izdomājis!

LŪRIHS. Tu sapratīsi pēc tam, kāpēc es nestāstu.

KĀRLĒNS. Rakstām šiem izsaukumu: *gribam satikt!*... Lai sabučotos!... 7. punkts – *Republikā noslēpumu nav!*...

JĀNEKS. Man ir ideja! Es varu pārrakstīt Manifestumu – es atceros visus punktus. Un parakstīsimies vēlreiz. No tā jau nekas nemainīsies. Būs cita grāmata tikai.

PEKSIS. Un *lauvas aste*? Atņemtus karogus no jauna neviens nešuj – tā ir goda lieta.

KĀRLĒNS. (*Jānekam*) Mīkstais!...

LŪRIHS. Jānekam taisnība: mūsu solījumi jau nekur nepazūd, un aste jau arī nav tas svarīgākais. Viņiem vienkārši ir jāsaprot, ka nauda nav galvenais...

KĀRLĒNS. Ā, mēs tā pateiksim, un šie piekritīs! Un paraudās vēl!...

OSIS. Atdodam viņiem savas karuseļa stundas: mēs šodien vispār negriežam, viss tiek viņiem. Gandrīz rublis sanāks pa visu dienu. Tāda ir tava ideja?

LŪRIHS. Iznāk, ka mēs vienalga viņiem maksājam.

PEKSIS. Ko tad mēs darīsim?

KĀRLĒNS. Sitamies!

Viņš izvelk zem krekla slēpto koka zobenu.

MĪCE. Tu meloji, ka salauzi tāpat kā mēs visi!

KĀRLĒNS. Bet viņiem ir cirvji! Mēs stāvēsim un blisināsimies?! Vismaz akmeņus salasiet!

LŪRIHS. Mēs tā nedarām!

KĀRLĒNS. Pārvēlam virsaiti!

MĪCE. Mēs taču parakstījāmies! Lūrihs zina, ko dara!...

JĀNEKS. Kārlēn, pagaidi!... Kur tu iesi?!...

KĀRLĒNS. Dakteri pabrīdināt – jums daudz bindes vajadzēs!...

Kārlēns dodas prom. Brīdi kluss.

LŪRIHS. Kāds vēl ies prom?

PEKSIS. Mēs kausimies?...

LŪRIHS. Nē! Ejam, ja man ticat!...

Izrādās, republikāņiem arī ir savs vienojošs rituāls – viņi īpašā veidā sit viens otram uz pleca. Tad pa žoga spraugu balagānu laukumā iekšā, prom.

Pēc mirkļa Kārlēns skrien atpakaļ, tomēr arī viņš negaidīti iekrīt garāmejošā Fazāna rokās.

FAZĀNS. Куда бежим?!... (*par zobenu*) Что за оружие? Сдать! Сдать оружие!... Zobenu nodot!...

Kārlēns spiests to Fazānam atdot, tad prom.

Arī šo ieroci Fazāns iemēģina iedomātā kaujā. Tad viņš vicinās ar zobenu vienā, ar tomahauku otrā rokā, taču jau pēc mirkļa Fazāns spiests nozust – veroties žoga dēlim, pa to ar alus pudelēm rokās kāpj laukā Pauls ar Robi: abi sakarsuši, sasārtuši vēl vairāk.

PAULS. Es stulbs palieku, ja?! Palieku?!

ROBIS. Ir labi, ir labi!... Ejam atpakaļ!...

PAULS. A ko viņa man visu laiku borē: stulbs un stulbs! Es varbūt esmu savādāks nekā nedzēris?!... Jā, esmu! Jautrāks, labāks es tagad esmu! Jo man ir brīvdiena!...

ROBIS. Ejam, Paul, atpakaļ!...

PAULS. Es varbūt paiet nevaru?! Neatšķiru kaut ko? Tu pasaki viņai!...

ROBIS. Labi, labi!... Ejam to čūskas rīšanu skatīties!...

PAULS. Ejam! Es varbūt paiet nevaru?!...

Abi atpakaļ žoga spraugā, Pauls četrpāpus.

Pēc brīža dēlis atkal atsitas vaļā – izlien Peksis: pārlicinājies, ka neviena nav, viņš zīmīgi svilpj. Kāds svilpo Peksim atbildi – tad laukā lien gan republikāņi, gan indiāņi. Abas komandas springi stājas viena otrai pretim.

TULIANS. Jūs mums maksāsiet 20 kapeikas – sīkie no Lauķenes griež karuseli mūsu laikā...

Kad Lūrihs bāž roku jakas iekškabatā, indiāņi mirklī tver pēc tomahaukiem. Arī republikāņi ieņem savdabīgas bokseru pozas.

LŪRIHS. Mēs neesam nākuši kauties!

TULIANS. Mēs neesam nākuši bučoties!...

Lūrihs velk no kabatas laukā naudu, sniedz to Tulianam.

Pirmais pārsteigumā iesvilpjas Šprote, tad arī republikāņi metas skatīties.

ŠPROTE. Trīsdesmit divi!...

MĪCE. Trīsdesmit divi rubļi?!... Kā?!...

Lūrihs ir palicis viens pret visiem.

LŪRIHS. Jūs to gribat – ņemiet! Mums tas nav svarīgi.

JĀNEKS. Lūrih, bet...

PEKSIS. Tagad atdodiet, kas ir mūsu!

VILLIJS. Atļaujiet, kungi, spiest jūsu godīgās rokas!...

TULIANS. Par ko?!... (Šprotem) Tu arī brīnies?

ŠPROTE. Nu, ka! Tas ir...

TULIANS. Es arī brīnos! Tas ir par maz!

MĪCE. Trīsdesmit divi rubļi – par maz?... Mans tētis mēnesī fabrikā tikpat nopelna...

JĀNEKS. Cik tad tu gribi?

TULIANS. Tik, cik tā jūsu grāmata maksā.

LŪRIHS. Mēs to nepērkam: mēs dodam jums, ko gribat, jūs – mums: ko mēs gribam.

TULIANS. To jau arī sauc par veikalu.

MĪCE. Cik tad tu vēl gribi?

PEKSIS. Mēs piesakām karu!

LŪRIHS. Pagaidiet!

ŠPROTE. Nē, nē, panāc tik šurp!

MĪCE. Mēs nekarojam!

ŠPROTE. Mēs gan!

Atkal visi, izņemot Tulianu un Lūrihu, kaujas gatavībā.

VILLIJS. Viņu ir vairāk!

MĪCE. Jums ir ieroči!

ŠPROTE. Ej, lellītes pabaro, dupsīšus apslauki!

LŪRIHS. Tādu naudu tu neesi rokā turējis.

TULIANS. Gribu vairāk turēt.

JĀNEKS. Tas nav godīgi!

ŠPROTE. Panāc, panāc!!!...

Pēkšņi atsprāgst žoga dēlis – laukā lien Pauls un Robis: jau krietnākā skurbulī.

PAULS. O! Manējos aiztiek?!!!...

ROBIS. Puiši, vajag palīdzēt?!...

LŪRIHS, TULIANS. Nē!!!

PAULS. Jūs esat manējie?

ROBIS. Nē, tie ir svešie! Šitie ir mūsējie!...

PAULS. Nekā šitie gan!... Piesargās!...

Vīriešu jau sāk vicināt dūres pa gaisu, taču tad skan spalgā Fazāna svilpe. Puikas grib bēgt, tomēr ir jau par vēlu: visi, ieskaitot joprojām agresīvos Paulu un Robi, metas prom no atskrējušā Fazāna pa žoga spraugu balagānu laukumā. Fazāns knapi iespraucas nopakaļ.

FAZĀNS. Стоять!!!... Stāvi, puika, es saku!!!...

PAULS. Mūsējos sit!!!...

ROBIS. Norausies!!!...

*Otrpus žoga sākas pamatīga mīcīšanās: acīmredzami kautiņā iesaistās arvien vairāk un vairāk ļaužu. Virs žoga malas zib cepures, spieķi, lido akmeņi. Spiedz sievas, svilpj Fazāns, elš vīri.
Pēc brīža no jauna sprāgst vaļā žoga dēlis – laukā lec Fazāns, tad vienā murskulī savēlušies republikāņi un indiāņi.*

TULIANS. Мы ничего не делали!...

FAZĀNS. Ko stāvat?! Mājās, mājās!!!... Быстро!!!...

*Viņš nosvilpjas promskrienošajiem bērniem nopakaļ.
Kautiņš otrpus žoga gan vēl rit pilnā sparā. Fazāns svilpj atkal, taču atpakaļ vairs nelien – nosēstas žogmalē.*

FAZĀNS. Прекратить!!!... Стража!!!...

*Nestājot svilpt, viņš itin rāmi aplūko atņemtos puisi ieročus – tad salauž tos. Prom.
Kautiņš nerimst.*

5. aina

*Republikāņu nama pagalms. Vakars.
Uz soliņa piemetušies sēž Martinsoniete, Paltraciene un GRĪZINIETE.
Petrolejas lampas gaismā Jāneks lasa viņām priekšā avīzi, turpat arī Mīce.*

JĀNEKS. (lasa) ... Kad kautiņš bija beidzies, mūsu reportieris novēroja trīs apdullušos un divus cietušos, pārējie bija tikuši pie saplēstām un nosmērētām drēbēm. Tomēr neviens aptaujātais nevarēja pateikt, kāds tieši bijis aizsākums tik neredzēti plašajam kautiņam balagānu laukumā. Policijas kārtībnieks Feofanovs, saukts Fazāns, kas ar personisko varonību bija nodibinājis kārtību, noliedza, ka tam pie vainas bijuši apkārtnes mazgadīgie huligāni. Viņš norādīja uz abiem cietušajiem fabrikas strādniekiem, kuri esot pūlējušies izlielīties savas meitenes priekšā. Kārtībnieks gan piebilda, ka meitene aizbēgusi no tādiem pielūdzējiem...

No pagraba iznāk CEIMERS, Osis, Peksis un Lūrihs. Puikas nes smagos malkas riņķus, Lūrihs pat divus. Viņi nozūd namā, bet Ceimers nosēstas līdzās sievām: viņš ir pārguris.

CEIMERS. Pietiek tās klačas – kas tur vēl ir?

PALTRACIENE. Tu pārstrādāsies.

CEIMERS. Jūsu veči gan tajās fabrikās atpūšas...

MARTINSONIETE. Nekas manējam vairs neinteresē: kā atnāk, tā aizmieģ...

(*Grīziņiete*) Tavējais vispār vēl nāk mājās?

GRĪZIŅIETE. Drīz jau būsīm parādu atdevuši...

Puikas atgriežas bez malkas.

JĀNEKS. (*lasa*) ... Policijas pārvalde ziņo: pēdējā nedēļā pilsētā parādījušās drukātas melu lapeles, kas apmelo mūsu imperatoru un valsts iekārtu.

Lūgums – apzinīgiem pilsoņiem nekavējoši ziņot par tādu avīzīšu atrašanu, kā arī informēt, ja rodas aizdomas par to drukas vietu un ar to saistītām personām. Ziņotāji tiks gandarīti...

CEIMERS. Iedos ordeni – par nodevību!

MARTINSONIETE. Nobļaujies vēl skaļāk!...

CEIMERS. Ko es tādu teicu?

MARTINSONIETE. Mūsu māju jau tāpat uzrauga!

PALTRACIENE. Tajā 44. dzīvoklī neviena nav: kurš tad ir redzējis? Neviena.

Nē, slepenā drukātava mums te esot! (*bērniem*) Jūs, sīkie, esat kādu tur manījuši?

GRĪZIŅIETE. Viņus tu liec mierā: tas tik mums vēl trūkst, lai viņi sāktu tur staigāt!

PALTRACIENE. Ko viņi saprot?

CEIMERS. Viņi saprot. Viņiem ir jāsaprot, ka ne vienmēr tas, ko kāds sauc par sliktu ir slikts, varbūt tieši otrādi.

MARTINSONIETE. Kā tad to var izdomāt?

CEIMERS. Kurš tad neredz, kas ir godīgi un kas ne? (*Osim*) Vai ne?

OSIS. Mēs redzam...

GRĪZIŅIETE. Nekas jums nav jāredz, skaidrs! (*Jānekam*) Atrod brāli un nāciet mājās!

JĀNEKS. Viņš jau mājās, man liekas.

Grīziņiete namā prom.

MARTINSONIETE. Vai tad jums sliktā dzīvošana? Paēduši, padzēruši un vēl ļauj izdauzīties uz velna paraušanu! Mums tā nebija...

PALTRACIENE. Ai, nesāc jau atkal! Viņi nav vainīgi, ka mums bija jāstrādā no 4 gadu vecuma!... Tā kā deviņos būtu mājās! Visi! *Marš* ārdīties pa šķūņiem, viens-div!!!... (*smejas*).

Bēni tiešām arī prom – malējā šķūnī.

MARTINSONIETE. Tu gan esi vieglprātīga!

PALTRACIENE. Tu vēl iesi skaldīt? Naktī?

CEIMERS. Atpūtos un pietiek...

PALTRACIENE. (*čukst*) Es vakar tirgū dabūju to avīzi: vēl neesot pienācis tas brīdis, bet galvenais, ka vēl kāds ir palicis, ka mēs varam cerēt...

CEIMERS. Klusāk...

Abas sievietes iet iekšā namā, Ceimers pagrabā, prom.

Republikāņi ir paķēruši līdzī uz šķūni petrolejas lampu – tās nespodrajās ēnās te izskatās patiesi noslēpumaini.

PEKSIS. Tur kāds ir! Pa īstam! Tajā 44. dzīvoklī!

MĪCE. Nekad neesmu redzējusi.

PEKSIS. Es arī ne, bet vienreiz logs bija vaļā!

LŪRIHS. Tas tev būs rādījies.

PEKSIS. Viņiem durvju zvana vadi no pogas atvienoti un aizbāzti aiz dēļa: tā lai to zina tikai savējie! Es pamēģināju: zvana iekšā!

JĀNEKS. Atvēra?

PEKSIS. Nē. Bet varbūt vienkārši viņu tieši tad nebija mājās...

JĀNEKS. Vajag pasēdēt trepēs: tur ir vecā malkas kaste – ielienam rīt?

OSIS. Ja būtu drukātava, kaut ko varētu dzirdēt, man šķiet.

PEKSIS. Vienreiz kaut kas arī kludzēja, goda vārds!

LŪRIHS. (*pēkšņi*) Viss! Muļķības! Aizmirstiet!...

Brīdi pārsteiguma klusums.

LŪRIHS. Es gribēju teikt... ka pat ja tas tā ir, kā Peksis saka, nav mūsu darīšana.

MĪCE. Mēs taču varētu kaut kā palīdzēt...

LŪRIHS. Nevaram, nedrīkstam! Arī priekš mums viņi ir slepeni.

OSIS. Tētis saka, ka viņi drukājot to, ko mēs nedrīkstam runāt: ka mēs dzīvojam negodīgā vietā, un tāpēc mums ir jācīnās, lai viss būtu godīgi – kā tas bija piektajā gadā.

LŪRIHS. Un kā tas toreiz beidzās, nezini? Cik cilvēku tur nošāva?

MĪCE. Bet mēs paši parakstījāmies, ka mums jābūt godīgiem: ja mēs tagad klusējam, kad kaut kas nav godīgi, tas... nav godīgi...

JĀNEKS. (*Lūriham*) Kāpēc tu gribi mūs atrunāt?

LŪRIHS. Mēs parakstījāties, ka mēs dzīvojam nākotnē – tur, kur viss jau būs laimīgi nokārtojies, kur neviens vairs nevergos vaiga sviedros citiem, kas dzīvo ērti. Ja mēs visi tā domāsim un arī darīsim, tad nebūs vairs jācīnās: visi cilvēki paši no sevis paliks labāki...

JĀNEKS. Kāpēc tad viņi tur drukā? Nav jau muļķi... Tur vēl bija rakstīts, ka tieši bērni iznēsānot tās avīzes pa pilsētu: slepenpolīcija ziņo.

LŪRIHS. Ja viņi to zina, tad taču kāds ir noķerts!

MĪCE. Mūs nenokers! Mēs varam, ja vajag...

LŪRIHS. Un ja noķers? Tad arī viņus noķers: piespiedīs mūs izstāstīt.

PEKSIS. Nekad!

LŪRIHS. Varat nozvērēt? Nekad, nevienam neko neteikt, pat ja spīdinātu? Pat savām mammām ne?

MĪCE. Jā! Zvēram?

LŪRIHS. Mēs taču nekā pat vēl nezinām: neko neviens tajā 44. dzīvoklī nav redzējis.

PEKSIS. Ir tur, ir!

JĀNEKS. Zvēram! Uz Manifestuma... kad atdos...

MĪCE. (*Lūriham*) Zvēram pie tava tēta piemiņas: viņš taču arī cīnījās? Man mamma teica, piektajā gadā. Viņu arī nošāva, vai ne?

LŪRIHS. Jā...

Mīce paceļ augšu roku zvērestam.

MĪCE. Atkārtojiet, ko teikšu... Es zvēru... ka nekad neizpauzdīšu, ko zinu... tiem, kas nēdrīkst to zināt... Lai mani zibens nosper... un neviens ar mani vairs nerunā...

Visi svinīgi, pat dramatiski ir runājuši Mīcei nopakaļ. Brīdi kluss.

LŪRIHS. Tuliana tēti arī nošāva, viņus abus kopā...

PEKSIS. Tuliana?!... Viņš to nezina?

LŪRIHS. Zina.

OSIS. Kāpēc tad viņš ir tāds?

JĀNEKS. Klusu!...

Visi stingst – uz šķūnīša jumta tiešām nozib kāda ēna: tas ir Laso. Viņš lec zemē pagalmā, tad piesardzīgi ver malas šķūnīša durvis. Kad aiz Laso muguras tās aizveras, republikāņi lec laukā no ēnām, kur visi iepriekš paslēpušies.

JĀNEKS. Atsūtīja vēl kaut ko nozagt?!...

*Tomēr Laso neatbild - no jakas iekšpuses velk laukā Manifestuma
grosbuhu un lauvas asti.*

PEKSIS. Pārdomāja gan! Tulianam pašam bija kauns atvilkties?!

LASO. Viņš nezina... es paņēmu pats...

PEKSIS. O, sacelšanās indiāņu nometnē!

LŪRIHS. Tulians nezina?

LASO. Nē.

LŪRIHS. Nes atpakaļ.

PEKSIS, OSIS. Kāpēc???...

LŪRIHS. Viņam pašam ir godīgi jāatdod – mēs nezogam.

PEKSIS. Kāpēc tu to darīji, Laso?

LŪRIHS. Gribi iestāties republikā?

LASO. Jā. Es varu?

JĀNEKS. Viņš taču ir zadzis. Un nodevis savējos...

Laso strauji ķer grosbuhu, lauvas asti, un metas no šķūnīša laukā, prom.

MĪCE. Pagaidi! Edgar! Pagaidi, viņš negribēja!... (*Jānekam*) Tas nebija godīgi!

JĀNEKS. Bet tā sanāk, tā ir taisnība...

MĪCE. Laso ir varonis!

LŪRIHS. Viņš atgriezīsies, un mēs viņu uzņemsim, vai ne?

MĪCE. (*Jānekam*) Un tu atvainosies!

OSIS. (*Lūriham*) Tu taču atdevi veselus 32 rubļus – varēji godīgi ņemt, man šķiet. Kur tu tik daudz ņēmi?

LŪRIHS. Piena kannas ar Fredonkuli vadājām... gadu...

OSIS. Es tā nevarētu atdot...

PEKSIS. Es arī ne... kad iedomājos, ko ar to var izdarīt!...

MĪCE. Es gan atdotu.

JĀNEKS. Es arī.

MĪCE. Neticu!

Taču tad viņi atkal klust – aizelsies šķūnīti iebrāžas Kārlēns.

JĀNEKS. Es domāju, ka tu sen jau esi mājās!

KĀRLĒNS. Es biju, es... es tur aizgāju, pie indiāņiem! Kaut vai lauvas aste ir jāatgūst! Ielīdu viņu štābā pa jumtu! Domāju, neviena nav, bet tur pats

Tulians, Šprote, Villijs, Laso: stāv visi man apkārt! Labi, ka man bija zobens: es vēzējos...

JĀNEKS. Laso arī bija?

KĀRLĒNS. Viņš ir vislielākais zvērs! Vicinās ar savu cirvi un auro: *desās samalšu, desās!...* Tulians šo komandē: *sacērt viņu!...*

PEKSIS. Nupat tas bija?

KĀRLĒNS. Tikko!!!... Re, knapi izbēgu! Laso vēl pakaļ dzinās!...

Visi sāk smieties.

KĀRLĒNS. Goda vārds!!!... Smejas tie, kam bail!...

JĀNEKS. Kārlēn, gribi, pastāstīšu, kā un kas bija?

LŪRIHS. Vakarā, mājās. Mums līdz deviņiem vēl jāizspēlē tas jaunais gabals.

PEKSIS. Baigi labais: šodien dzirdēju!

OSIS. Tagad? Mums ādu pār acīm novilks: vecie taču jau sen guļ!

PEKSIS. Viss izdomāts!

Peksis savam katla vākam ir uzsējis lupatu – viņš tādas ir sagatavojis veselu maisu: drīz visi mūzikas instrumenti ir jau aptīti: nu tie skan pavisam maigi.

Peksis diriģē, taču, kad spēlētāji nespēj būt gana veikli, viņš sāk dziedāt nepieciešamo melodiņu: tā ir „Marseljēza”.

OSIS. Tā ir aizliegtā dziesma, tētis teica – viens leijerkastnieks kādreiz spēlē parkā.

MĪCE. Aizliegtā? Kā var aizliegt? Dziedāt aizliegt?...

OSIS. Kad cilvēki dziedot visi kopā kaut ko vienu, tā esot revolūcija: nu, tas ir tā, ka tie dziedātāji vairs negrib dzīvot kā dzīvo, ka viņi grib būt laimīgāki.

MĪCE. Kam tas var nepatikt?

LŪRIHS. Tiem, kas grib būt laimīgi tāpēc, ka citi viņiem strādā. Laimīgi vieni paši.

PEKSIS. To viņi tur drukā – 44. dzīvoklī, par to cīnās?

JĀNEKS. 2011. gadā tā vairs nebūs?

MĪCE. Ja mēs dziedāsim, dziedāsim visi kopā, vai ne?

No nama augšas pēkšņi skan mammu balsis.

MARTINSONIETE. Ir jau deviņi!...

PALTRACIENE. Mājās!!!... Ū-ū!...

MĪCE. Mēs vēl paspēsim!...

Peksis atkal ņemas diriģēt – pēc brīža melodiņš jau sāk palikt atpazīstams. Neskatoties uz mammu ūjināšanu, republikāņu centība ir patiesi azartiska – spēlētāji dungo līdz savai gandrīz nedzirdamajai melodijai.

II CĒLIENS

1. aina

Republikāņu nama pagalms. Priekšpusdiena, saulains.

Visi republikāņi, izņemot Kārlēnu, pulcējušies ap neliela auguma vīru pelēkā uzvalkā – FRANCIS. Viņam galvā šaura hūtīte, uz lūpām nedziestošs smaids. Francis no košas kārbas cienā bērnus ar ledenēm. Bērniem rokā orķestra „instrumenti”.

MĪCE. Bet kā tas ir – *aizliegta dziedāšana*: es nesaprotu? Naktī, kad visa māja guļ?

FRANCIS. Nē, tas ir tad, kad dzied aizliegtus vārdus.

PEKSIS. Rupjos, ja? Vienreiz te viens dzērājs bija...

FRANCIS. Var nebūt arī rupji, bet... ir tādi daži aizdomīgi meldiņi...

JĀNEKS. *Kur tu teci, kur tu teci...* – tas ir aizliegts? Kur tas gailis tek...

FRANCIS. Labi, tas man tagad skaidrs: neesat dzirdējuši. Un nepazīstamus cilvēkus arī neesat te manījuši?

MĪCE. Pagājušogad te viens bija: nažu asinātājs – es nekad nebiju redzējusi, bet tad mamma iepazīstināja – vakar viņš tirgū strādāja...

FRANCIS. Neviens nepazīstams, noslēpumains? Pa naktīm staigā varbūt?

LŪRIHS. Spoki?

FRANCIS. (*smejas*) Nu, gandrīz vai. Un tad varbūt nozūd kādā dzīvoklī? Un tad tur varbūt kaut kas notiek. Gaisma deg, kāds troksnis?

OSIS. Spoku nemaz nav.

FRANCIS. Bet ir slikti cilvēki.

MĪCE. Balagāna laukumā – tie jātnieki bez galvām: tur katru dienu kādu nogalinot, mums stāstīja...

PEKSIS. Mūsu mājā arī?

FRANCIS. Varbūt esat redzējuši kādu staigājam ar avīzēm?

JĀNEKS. Pastnieks?!...

MĪCE. Jā, viņš te staigā! Bet naktīs... mēs guļam...

FRANCIS. Jums nemāca, ka pieaugušos muļķot nav labi?

MĪCE. Māca, protams!

FRANCIS. Un jūs tagad mani nemuļķojat?

VISI. Nē!...

FRANCIS. (*par „instrumentiem”*) Un kur tad ar šitiem dzelžiem – nodot lūžņos?

LŪRIHS. Nē, mēs aizliegto mūziku spēlēsim.

Brīdi kluss, taču tad Francis sāk smieties – pārējie nopakaļ.

FRANCIS. Pagaidām jums tas vēl šķiet smieklīgi! Nu, skrieniet, skrieniet!...

MĪCE. Paldies par sūķenēm!

FRANCIS. Garšīgas?...

Tomēr bērni ar visiem „instrumentiem” ir jau prom.

Arī Francis taisās jau doties, taču tad no nama durvīm brāžas laukā

Kārlēns: ar bleķa krūzi un karoti kādu meldiņu klauzcinādams.

FRANCIS. Nepakrīti!

KĀRLĒNS. Labdien!...

FRANCIS. Kā tevi sauc?

KĀRLĒNS. Kārlis.

FRANCIS. Re, tieši tevi es gaidu! Nupat te bija tavi draugi: viņi teica, ka man esot jārunā tieši ar tevi! Kārlēns esot spicākais puika: tā slavēja. Tā ir? Es meklēju dažus sliktus cilvēkus, un viņi kādreiz varētu būt šeit, jūsu mājā.

Teiksim 44. dzīvoklī... Neesi manījies?

KĀRLĒNS. Nē...

FRANCIS. Visi tevi slavēja, ka tu esot visvērtīgākais: nav melots ne?

KĀRLĒNS. Nu, nav...

FRANCIS. Kā tu domā, kas es esmu?

KĀRLĒNS. Policists...

FRANCIS. Slepenpolicists. Un tu būsi slepenpolicista slepenais palīgs. Tu taču gribi ķert bandītus?

KĀRLĒNS. Es vēl nevarēju...

FRANCIS. Tu tikai man pastāstīsi, ko redzēji, bet ķersim kopā... Tikai mēs to nedrīkstam nevienam teikt: ne mammai, ne draugiem.

KĀRLĒNS. Viņi taču ieteica mani...

FRANCIS. Jā, bet es esmu viltīgs: izlikos, ka nedzirdu. Gribi, uzminēšu, kas tu gribētu būt? Slavens detektīvs. Kā Šerloks Holmss. Es kādreiz varētu tevi ar viņu iepazīstināt.

KĀRLĒNS. Bet viņš taču tikai grāmatās...

FRANCIS. Muļķības! Viņš katru mēnesi vienu nedēļu strādā te pie mums. Nezināji? Goda vārds!

KĀRLĒNS. Man ir tur jāskatās un pēc tam?

FRANCIS. Es tevi atradīšu. Satiksimies kādā, teiksim, kafejnīcā pie kūkām, slepeni. Tikai atceries: mēs nekad neesam tikušies, skaidrs? (*par krūzi*) Arī nes pārdot?... Tas pagaidīs: ķeries klāt 44. dzīvoklim – situācija ir ļoti nopietna.

KĀRLĒNS. Skaidrs...

FRANCIS. Dod pieci – tas ir mūsu zvērests! Slepenais zvērests!...

Francis ar Kārlēnu sasiņ plaukstas. Tad Francis iespiež Kārlēnam rokā visu skaisto ledeņu kārbīņu, prom.

Kad no nama laukā nāk Grīziņiete, Kārlēns steigšus slēpj ledenes aiz muguras.

GRĪZIŅIETE. Skrien brālim līdzī – viņi kaut kur uz kalnu pusi visi aizgāja.

KĀRLĒNS. Es, mamm... palikšu drusku mājās, labi?

GRĪZIŅIETE. Ko tu tur slēp?... (*par ledenēm*) Pilna kārba!... Kārlēn, jūs nezogat? Tā taču ir vesela bagātība.

KĀRLĒNS. Nē!... Lūrihs nopelnīja, man ir jāpaglabā: tas ir visiem...

GRĪZIŅIETE. Ir kas noticis?

KĀRLĒNS. Nē!... Man galva sāp... Laikam esmu slimš...

GRĪZIŅIETE. Tad nomizo kartupeļus līdz pusdienām...

2. aina

Vārnu un Laboratorijas ielas stūris. Pirmspusdiena.

Uz ietves malas Tulians – viņam mugurā jauns frencis ar spožām metāla pogām. Tulianam blakus sēdošais Šrote ēd milzīgu sviestmaizi – no vesela kukuļa taisītu. Villijs uz bruģa ir nolīcis sarūsējušu skārda plāksni: uz tās viņš izmisīgi trenējas izkraudzināt stepa soļus – Vilim ir pavisam jaunas, īpaši apkaltas violetas kurpes.

ŠPROTE. Es gribētu balsot, ka sadalām katram vēl drusku tās naudas – man baigi ātri tērējas...

TULIANS. Par rubli tu gandrīz pusgadu vari krāmēt iekšā: pats teici!

ŠPROTE. Tu varbūt vari gadu, bet es esmu lielāks, man vairāk vajag – mamma arī saka... A ko tu vēl nopirki?

TULIANS. Tikai frenci...

ŠPROTE. Baigi neizdevīgi: spīd tās pogas pa gabalu. Mana mamma jau bija tevi kaut kur redzējusi ar šitām pogām: prasīja, kur naudu ņēmis. Nevar jau teikt...

TULIANS. Tu jau vienreiz man to sacīji! Un indiāņiem arī nepiestāv – to es arī zinu! Bet man patīk, es gribēju – skaidrs?!

ŠPROTE. Nē, nu es jau neko nesaku – izskatās lepni...

TULIANS. Pats zinu!!!...

VILLIJS. Paskaties – šitais jau sanāk!

Villijs visai veikli izdejo kādu soļu kombināciju.

ŠPROTE. Varbūt mums tomēr nevis balagānu būdu pirkt, bet kinozāli: neko nedari, griez tik to filmu, naudiņa ripo pilnīgi par neko. Un pats vari simts reizes skatīties pa brīvu.

VILLIJS. Filmas un tās rādāmās ierīces jau arī kaut ko maksā, es varu derēt! Bet mēs paši varam satrenēties par brīvu, un tad visi par to maksās. Es vakaros un svētdienu pirmspusdienās gribētu uzstāties: tad visi nāk. (*dejo un dzied*) *Atļaujiet, kungī, spiest jūsu godīgās rokas!...*

ŠPROTE. Ja man tā zvēru dresēšana nesanāks?

VILLIJS. Tad izrādīsīm cilvēkiem, cik tu vari apēst.

ŠPROTE. Bet ja man vajag, mamma saka!...

VILLIJS. Nē, nopietni – tādas derību sacensības: kurš vairāk apēdīs. Tu vienmēr vinnēsi! Veikalniekiem palūgsim kaut ko ēdamu, jo viņi arī gribēs reklamēties, un visiem būs labi!

ŠPROTE. Ū!... Dod, kungs, savu godīgo roku!...

TULIANS. Līdz būdai mums vēl divi simti vismaz...

ŠPROTE. Ko tu rūc visu dienu? Mēs taču esam bagāti! Un būsīm vēl bagātāki! Mēs taču esam laimīgi cilvēki!...

TULIANS. Varbūt viņi nemaz vairs negribēs maksāt vēl...

ŠPROTE. Šiem tā ir goda lieta!

TULIANS. Viņiem taču nekā nemainās: arī bez tās grāmatas un astes viņi ir tie, kas viņi ir...

ŠPROTE. (*smejas*) Nākotnes eņģeļi!...

TULIANS. Nemuldi – tu vispār neesi lasījis, kas tur rakstīts!

ŠPROTE. Tu man stāstīji...

VILLIJS. Kāpēc tad viņi vispār maksāja, tos 32 rubļus?

TULIANS. Viņi nemaksāja – iedeva mums to, ko mēs gribam... Tik baigi daudz...

ŠPROTE. Neesi slims? Pats teici, ka antiņi jāizdrešina kā nākas!...

TULIANS. Mēs taču tā nekad nevarētu izdarīt, neviens.

ŠPROTE. Baigi vajag?

VILLIJS. Domā, tur ir kāds noslēpums?

TULIANS. Vai tad nav? Ja kādam nav svarīga nauda, tad ir svarīgs kaut kas cits: tā nemelošana, tie punkti...

ŠPROTE. Tiriņi!

VILLIJS. Dosim to naudu atpakaļ?

ŠPROTE. Mēs godīgi nopelnījām!

TULIANS. Mēs nenopelnījām, mēs...

Pabeigt teikumu Tuliāns nepaspēj – kaut kur netālu sāk šķindēt „skārda orķestris”: tas tuvojas. Orķestris spēlē iepriekšējā vakarā apgūto „Marseljēzu”. Drīz republikāņi jau parādās krustojumā – itin kā indiāņus nemanīdami, viņi soļo tālāk pa Laboratorijas ielu.

Orķestrim nopakaļ skrien kāda GARĀMGĀJĒJA un Pastnieks.

GARĀMGĀJĒJA. Tie bērni taču ir dulli! Pērienu vajag!...

PASTNIEKS. Šos iesēdinās!...

Abi prom pa Laboratorijas ielu klustošajai mūzikai nopakaļ.

ŠPROTE. Par ko sēdināt: logus taču nesit...

VILLIJS. Es kaut kur esmu to meldiņu dzirdējis...

TULIANS. Tas ir aizliegts.

No Vārnu ielas izskrien Fazāns.

FAZĀNS. Kur šie aizgāja?

Tuliāns rāda uz to pusi, no kurienes Fazāns atskrējis.

FAZĀNS. Nemuldi! Kur viņi iet? Šos tūlīt paņems ciet! Skrieniet taču!...

Tomēr viņš aizskrien republikāņiem līdzī pats. Arī indiāņi taisās nopakaļ, taču tad krustojumā uzrodas Francis. Kaut aizelsies, viņš nemainīgi plati smaida.

FRANCIS. O, jūs arī esat jaunie revolucionāri?!... Nebaidieties, es esmu draugs! Mums visiem viņiem jāpalīdz! Jūs man izstāstīsiet, ko esat sadomājuši, vai ne?!... Es tūlīt būšu atpakaļ – gaidiet, puisi! Es jūtu, mēs ļoti sadraudzēsimies! Še, gaidiet!...

Viņš iegruž Šprotem rokā jaunu ledeņu kārbu, pats prom pa Laboratorijas ielu.

VILLIJS. Kas notiek?

ŠPROTE. *(par ledenēm)* O, vesela kārba sūķeņu! Zini, cik tas maksā?!

TULIANS. Met nost!

ŠPROTE. Stulbs esi?!

TULIANS. Ir kaut kas svarīgāks par rīšanu!

ŠPROTE. Kas tad?...

VILLIJS. Kaut kas ir... Mēs kaut ko nesaprotam...

TULIANS. Mēs viņu negaidīsim! Ejam! Met tās sūķenes prom!

Puiši gan vēl nekur netiek – viņiem pretim nāk Laso.

TULIANS. Nu, šos jau paņēma ciet?... Neredzēji neko?

LASO. Ko?...

TULIANS. Skrienam!

LASO. Pagaidi!... Es nekur neskriešu... Es gribēju... *(spiež Tulianam rokā naudu)* Tas ir tas pats rublis, ko mums sadalīji no Lūriha naudas: man nevajag, es negribu...

ŠPROTE. Galīgi visi nojūgušies?! Es sapņoju, vai?!...

TULIANS. *(Laso)* Viņi tevi uzņems republikā?

LASO. Nezinu... Kāpēc tu domā, ka es...

TULIANS. Nesarksti, es zinu! Laižam šiem pakaļ – varbūt būs kauja!

Republikāņi tikko aizgāja...

LASO. Es pret viņiem necīnīšos.

TULIANS. Mēs cīnīsimies kopā ar viņiem, ja vajadzēs: izskatās, ka šie ir baigos mēslos!... *(Šprotem)* Neslēp tās sūķenes, met nost!!!...

Šprote vēl paspēj sauju ledeņu iešaut mutē, tad met kārbu prom, un puisi metas skriešus prom pa Laboratorijas ielu. Tālumā vēl vārgi skanošā „orķestra” šķinda negaidīti strauji pārtrūkst, skan kārtībnieku svilpes.

3. aina.

Pāvila baznīcas dārzs. Vakars. Pie atkritumu kastes.

Te ir gan republikāņi, gan indiāņi, skārda orķestra „instrumentu” gan viņiem mazāk nekā iepriekš. Komandas šeit acīmredzami slēpjas: turpmāk ik brīdī visi noklust, lai ieklausītos ielas skaņās – tālumā nozvana tramvajs, kludz zirgu pakavi uz bruģa. Visi ir aizelsušies, kāda īpaša notikuma pārņemti un laimīgi. Viss runātais tiek attēlots, ilustrēts un apskaņots.

TULIANS. ... es šim no vienas puses, no otras, tad atkal no otras, un tad šis slīd: špagats!!!... Redzējāt – gandrīz dibens šim pārplīsa: labi, ka bikses bija kājās!...

ŠPROTE. Uz pakaļas!...

PEKSIS. Kurš to ūdeni no pumpja palaida?

VILLIJS. Laso, tu?

LASO. Tu ar to katla vāku tā vicinājies, ka es domāju, tūlīt man trāpīs!...

OSIS. Viņš jau trāpīja arī! Kāpēc tad hūtainajam tā hūte aizlidoja?!...

JĀNEKS. Viņš pats nostiepās: es tikai tai hūtei uzkāpu, nejauši!... Šis sāka kaut, dzirdējāt – kā hiēna kaut kāda!

ŠPROTE. Uz pakaļas!...

MĪCE. Tas ceturtais policis svilpi izspļāva, un otrajam tieši pa pieri, redzējāt?!

LŪRIHS. Fazāns kaut kur nosvīda: viņi trīs bija!

VILLIJS. (*mēdās*) *Prekraķīķe, prekraķīķe mūziku!!!...Nespēlējiet!!!... A jūs neko nesaprotat, a šie no biksēm lec!...*

PEKSIS. Osis vēl prasa: *Ko lūdzu? Kā lūdzu?...Un tik spēlē!...*

TULIANS. Šie negaidīja, ka mēs arī tur parādīsimies!

ŠPROTE. Uz pakaļas!!!...

OSIS. Bet šis tik: *pa ruski, pa ruski!... A es: Labdien, kungs!... Guten tag, man šķidra māg, un līst aiz krāg!...*

LŪRIHS. Šitais šiem nepatika!...

PEKSIS. A Športe tik stāv kā pieminēklis un lūr, un nekustas: šiem visu laiku apkārt jāskrien – malacis!

VILLIJS. Tāpēc tevi nogāza uz mutes!

ŠPROTE. Uz pakaļas!...

TULIANS. A šitais hūtainais bez hūtes tik auro: *es jūs pazīstu, es jūs pazīstu!*...

LŪRIHS. Pazīst jau arī – no rīta okšķerējās pa mūsu māju.

MĪCE. Kā mēs šim stulbenīšus spēlējam, ā-ā!...

TULIANS. Riktīgi norausieties no vecajiem, ne?

MĪCE. Bet ko mēs tādu darījām? Spēlēt nevar?...

TULIANS. Baigi kāds klausīsies?

PEKSIS. Mamma klausās...

ŠPROTE. ... kamēr vecais žvidzina ar siksnas sprādzi pa pakaļu...

OSIS. Manējais dažreiz dzird...

JĀNEKS. Mūs nelaidīs laukā – vienu dienu noteikti. Deram?

TULIANS. Mans vecais gan nozilinātu melnu...

MĪCE. Tev nemaz nav... nu, tēta... (*Lūriham*) Jūsu abus taču...

TULIANS. Mammai ir cits.

MĪCE. Bet viņš nav tavs tētis, viņš nemaz tā nedrīkst...

TULIANS. Viņš man palīdz...

PEKSIS. Ar sišanu?

TULIANS. Jāizsitot tas tēta stulbums laukā, viņš saka...

JĀNEKS. Bet viņi taču cīnījās, par taisnību!...

TULIANS. Un kas tā taisnība tāda ir? (*Lūriham*) Tas, kas tai jūsu grāmatā? Nemelot, būt godīgam, atklātam, tra-ta-ta-ta-tā... Par to viņš teiktu: *Nu, dēliņ, tad dzīvo ar to savu slaveno taisnību: ēd to taisnību, dzer to taisnību, mugurā velc, bet es ar naudiņu dzīvošu. Ar taisnību ir labāk, vai ar naudiņu ir labāk?...*

LŪRIHS. Tev bija labāk ar mūsu naudu? Tad nevajadzēja atdot.

TULIANS. Tētis man kādreiz teica: *kad pasaulē būs taisnība, tikai tad visiem būs viss, un tikai tad arī visi būs laimīgi*. Vecais mani dauzīja – neticēja, ka es varu kaut ko tādu atcerēties: man vēl divi gadi tad nebija...

ŠPROTE. Tā būs pēc tiem 100 gadiem? Tajā 2011.– ajā?...

LŪRIHS. Būs. Noteikti būs.

VILLIJS. Es nevaru iedomāties: tur taču tad arī izskatīsies pavisam savādāk, ne?...

OSIS. Tagad jau var apmēram pateikt, kā tas tur būs, es lasīju: viss darbosies pats – ar tvaiku: būs tikai jākurina un podziņas jāspaida. Un cilvēki tad varbūt jau būs iekārtojuši mājas uz Mēness...

MĪCE. Cilvēkiem būs spārni izdomāti kaut kādi?

OSIS. Nē, par putniem nepaliksīm, bet būs ļoti ātri vilcieni un kuģi. Uz Mēnesi tādu garu tiltu būvēšot. Tie smirdīgie automobiļi būs jau aizmirsti, bet mēs paši varēsīm lēkt uz tādām kā milzu atsperēm pie zolēm...

PEKSIS. Varbūt mēs tad jau varēsīm dzirdēt viens otra domas?...

LASO. Tad visiem būtu ar vadiem jāsavienojas: baigais mudžeklis!...

JĀNEKS. Varbūt nebūs nekādu vadu – katram kastīte kabatā: tāds kā luksturītis, ar kuru varētu ar citiem kaut kā samirkšķināties, teiksim, lai kurā pasaules malā tu arī nebūtu. Ar kaut kādiem stariem...

OSIS. Nē, to nevarēs: zeme ir apaļa – kā tu samirkšķināsies ar tiem, kas otrā pusē?

VILLIJS. Varbūt mašīnas arī dejos mūsu vietā, un dziedās...

PEKSIS. To gan es negribētu...

VILLIJS. Un visiem būs zābaki kājās, bērniem arī...

MĪCE. Un zeķes, tādas plānas, caurspīdīgas visiem...

LASO. Nemaz nevajadzēs varbūt – vienkārši visā pasaulē būs silts, nebūs jākurina, un visur būs grīdas: te arī!...

JĀNEKS. Nē, mēs lidināsimies drusku virs zemes: kā eņģeļi. Bez spārnēm tikai... (*Šprotem*) Un ēst tad varēs cik tik lien iekšā: šļauka mutē un visu dienu pumpē iekšā, kaut līdzī nēsā, ne?

ŠPROTE. Nevienu tad nepērs varbūt...

VILLIJS. Pērs, bet ar mašīnām – uzstādīs, cik katram pienākas: mazais, vidējais un baigais kāviens...

LŪRIHS. Skaidrs, ka nepērs! Jo tad taču viss jau būs nokārtojies: mēs ticēsim viens otram. Nebūs vairs jāmelos, jo visi zinās, ka neviens cits nav negodīgs. Un viss, ko mēs darīsim, būs labi un pareizi!...

TULIANS. Tā būs?...

LŪRIHS. Būs!... Deru, ka būs!

VILLIJS. Es spiežu jūsu godīgās rokas, kungi... un jaunkundzes...

LASO. Nevar jau derēt: kurš no mums tik ilgi nodzīvos?

LŪRIHS. Mūsu bērniem būs labi.

OSIS. Es lasīju – tad jau varbūt būs izdomātas tādas zāles, ka cilvēki dzīvos vismaz līdz 200 gadiem!

ŠPROTE. Bērni arī?

JĀNEKS. Tu būsi bērns līdz 200 gadiem?

Visi smejas.

LŪRIHS. Ja stāsities republikā, jāizmet cirvji.

Nekā neatbildējis, Tuliāns ņemas raut nost no sava frenča spožās pogas – viņš dala katram pa vienai.

VILLIJS. Traks esi? Tev taču jāpārdod, lai var Lūriham visu naudu atdot!

Frencis bez pogām...

TULIANS. Es sapelnīšu! Ņemiet!

MĪCE. Cik smuka!

TULIANS. Ir visiem? Viena pāri palika.

PEKSIS. Kārlēns nav – tā viņam. Slims?

JĀNEKS. Baigi ņergājās no rīta ar putru, pēc tam laikam nezināja, kur mēs esam.

VILLIJS. Viņš pārsprāgs no niknuma - šitādu klopi palaist garām!...

OSIS. Man nav ko pogāt.

TULIANS. Rīt tās vairs nebūs pogas – uztaisīsim zukserus! Tikai mums, nevienam citam tādu nebūs! Tā mēs pazīsimies!

OSIS. Es tāpat tevi pazīstu...

TULIANS. Bet Manifestumu taču parakstīs vēl kāds, un tad vēl – desmit cilvēki, tad simti, un tad tūkstoši: un tikai tas varēs nesāt šitādu zukseri, tas būs savējais. Un neviens cits pat nenojautīs! Vai arī, ja zinās, tad gribēs dabūt!

PEKSIS. Ģeniāli! No šitām iznāks riktīgie zukseri!

TULIANS. Rīt no rīta tiekamies pie zilā žoga!

JĀNEKS. Mūs rīt var nelaist laukā.

TULIANS. Tad mēs gaidīsim cik vajadzēs: zukseris jātaisa katram pašam.

Pēkšņi visi stingst.

ŠPROTE. Kāds nāk!...

Slēpšanās noris zibenīgi – kurš ielec krūmos, kurš atkritumu kastē. Skārda orķestra „instrumenti” gan ir vientuļi palikuši uz celiņa: tos uzreiz pamana nācējs – tas ir Fazāns. Viņš aplūko divus katla vākus, tad ar baudu sasit tos kopā.

FAZĀNS. Nāciet laukā!... Puikiņi, lec laukā no krūmiem!... Ū-ū! Te neviena nav?...

ŠPROTE. (*balss*) Nav...

Kāds slāpē Šproti, Fazāns smejas.

FAZĀNS. Labi! Klausās uzmanīgi: hūtainais aizskrēja jūs nosūdzēt vecajiem. Kad jums kaut ko prasīs, visi sakiet, ka jūs tur nebijāt, ka nekā nezināt, skaidrs? Es teicu, ka nepazinu tos puikas, ka tie nav mūsējie: hūtainais būs sajaucis. Skaidrs?

PEKSIS. (*balss*) Jā...

Arī Peksim kāds spiež ciet muti.

Fazāns ar katla vākiem nodžinkstina vēl kādu vien sev izprotamu meldiņu, tad prom.

Pēc brīža visi lien no slēpņiem laukā.

OSIS. Kāpēc viņš ir tik labiņš? Aizdomīgi. Un imperatora valodā vairs nerunā...

MĪCE. Labs cilvēks – atdeva taču mums visus kuģus: kurš cits būtu nolīcis pie šķūņa?

PEKSIS. Tiešām, varbūt izlocīsimies kaut kā: ja hūtainais saka vienu, Fazāns ko citu...

LŪRIHS. Tad mums jāmelo...

PEKSIS. Nē, tas ir citādi...

ŠPROTE. Arī tad, ja ādu pār acīm vilks?

LŪRIHS. Ja nu velk par melošanu, nevis patiesības teikšanu: neesi domājjs?

OSIS. Aha – mēs būsīm tie eksperimentu truši?

TULIANS. Mēs esam... mēs esam pirmie... Nē, nu tētis arī bija, bet viņu vairs nav. Mēs esam...

JĀNEKS. Es nemelošu...

OSIS. Mēs hūtainajam nemelosim arī par 44. dzīvokli – ja nu tur kāds tomēr būs?

PEKSIS. Tas ir citādi!...

LŪRIHS. Var jau vienkārši paklusēt, ne? Zvērējām.

TULIANS. Kas tas ir par 44. dzīvokli?

MĪCE. Man taču šodien tur bija jādežūrē! Bet viss šitais...

LŪRIHS. Mūsu mājā varbūt ir slepena avīžu drukātava – tāpēc hūtainais arī šiverējas. Mēs vēl nezinām: jānovēro.

TULIANS. Mēs arī varam: ja jūs rīt saspundēs mājās, mēs sēdēsīm.

OSIS. Viņi nav zvērējuši!

LŪRIHS. Viņi ir.

Viņš apstiprina teikto ar Tulliana doto pogu.

PEKSIS. Nāk jau deviņi? 2011. gadā visiem, visiem būs pašiem savi kabatas pulksteņi, bērniem arī, ne?

VILLIJS. Nemaz jau tik daudz nevar uztaisīt...

LŪRIHS. Laižamies mājās!

Pirms doties prom visi savu kopību apstiprina ar rituālu: vispirms pa republikāņu, tad indiāņu modei. „Instrumentus” grabinādami prom. Tomēr pēc brīža atpakaļ skrien Mīce un Jāneks.

MĪCE. Kur tu redzēji?

Jāneks izvelk Mīces matu sprādzi no kabatas.

JĀNEKS. Es jau pacēlu. Vienkārši man vajadzēja... es gribēju tev izstāstīt, tev vienai pašai vispirms... Mēs brauksim prom, uz Ameriku... Tāpēc tētis tā strādā: mums īstenībā nemaz nekādu parādu nav. Mamma vairs negrib te dzīvot, viņai bail – viņas brāli arī nošāva, un... Laikam pēc kāda mēneša... un es gribēju tev to pateikt, jo... Un Laso jau arī ir labs: man nebija taisnība...

MĪCE. Domā, te nekas nemainīsies?

JĀNEKS. Mamma saka, ka tas nav mūsu spēkos. Mēs mājās balsojām – ar tēti palikām mazākumā: neizšķirts... Tad jāklauša mammai...

Mīce Jāneku nobučo.

JĀNEKS. Es ļoti... es nevaru nebaupt, bet ja jau var aizbraukt, tad jau var kādreiz atbraukt atpakaļ, es tā domāju, un ja es ļoti, ļoti gribu...

MĪCE. Es aizlidošu pie tevis!

JĀNEKS. 2011. gadā? Pāri okeānam...

MĪCE. Tu arī netici?

JĀNEKS. Es ticu, es gribu!...

Šoreiz Jāneks bučo Mīci, tad viņa Jāneku vēlreiz.

MĪCE. Man būs ļoti, ļoti skumīgi...

Negaidīti atpakaļ skrien arī Laso.

LASO. Kur jūs palikāt?

Jāneks grib gan vēl ko teikt, taču tad strauji metas prom.

LASO. Ko viņš tev izdarīja?

MĪCE. Tu tici, ka meitenes var lidot ar aeroplāniem?

LASO. Jocīga esi?... Pagaidi! Milda!...

Mīce prom. Tad arī Laso viņai nopakaļ.

4. aina.

Pie zilā žoga. Diena.

Šaipus žogam pagalms, otrā pusē iela: tur dzirdama zirgu pakavu un ormaņu ratu klabēšana. Šeit ir kāda noliktava: mucas, kastes.

Zvanīdams pa ielu brauc tramvajs – virs žoga malas redzama vien tā dzirksteļojošā kontaktstanga. Kad tas prom, atsprāgst viens no žoga dēļiem, pa kuru no ielas pagalmā ielien apvienotā indiāņu un republikāņu komanda: nav vien Mīces un Kārlēna.

OSIS. Konduktors jau nolūrēja ar šķību aci, ne?!

VILLIJS. Bet nekā neredzēja!

Peksim mutē starp zobiem maza metāla svilpīte – viņš „sarunājas” bez vārdiem: svilpodams. Tas vieš jautību.

ŠPROTE. (par svilpī) Iedosi drusku?

Peksis atsaka.

JĀNEKS lūkojas laukā uz ielu pa žoga dēļa spraugu.

JĀNEKS. Apgriezās... apstājās... Pārliet stangu, konduktors ar vadītāju pārkāpj uz priekšu...

TULIANS. Šajā galapunktā viņi ilgi nestāv: galvenais, lai kāds sētnieks pēkšņi nepamostas!...

OSIS. Tāpēc es savējo liku uz vidusslides – uzreiz nevar ieraudzīt no malas.

LASO. Mīces pogu kāds uzlika?

Peksis nosvilpo apstiprinošu atbildi.

LASO. Viņi kopā ar Kārlēnu sēž pie tā 44. dzīvokļa?

JĀNEKS. Kārlēnam kaut kāds skrejmais šodien: gulēšot mājā visu dienu. Es uzliku viņa pogu arī.

Peksis atkal kaut ko visiem par lielu uzjautrinājumu „stāsta” svilpodams.

VILLIJS. (Peksim) Negribi sev brāli? Nenozilina, neiespundē un vēl šitādu mantu uzdāvina: es arī tā gribētu!...

TULIANS. (Lūriham) Bet jūsējie vecie tiešām noticēja, visi?

LŪRIHS. Pats brīnos: hūtainais bija sastāstījis, ka mēs esot apsaukājuši imperatoru, par ko varot pat katorgu dabūt – vecāki arī. Smagi.

TULIANS. Bet tā taču nemaz nebija!

ŠPROTE. Un neko, neko neteica? Muldi!

LŪRIHS. Teica, lai domājot ar galvu.

Peksis nosvilpo „Marseljēzu”.

VILLIJS. Klusāk! Paņems šodien arī!

OSIS. Man šķīta, ka mans vecais smīn, ka viņam pat patīk tas mūsu vakardienas gājiens...

JĀNEKS. Dzirdēju gan, kā viņš auroja tur pagrabā...

OSIS. Nē, nu skaidrs: kaut kas pareizs jau vienmēr ir jāpasaka, bet pēc tam jāva nenest malku.

Tad arī Peksis svilpodams „izstāsta” savus iepriekšējās dienas piedzīvojumus – tas viņam sanāk ļoti komiski: puiši smejas gar zemi krizdami.

JĀNEKS. (*pēkšņi, skatoties žoga spraugā*) Ko viņš tur dara?!... Ieraudzīja, iet klāt!...

Arī pārējie puiši mirklī pielīp dēļu spraugām.

VILLIJS. Pastnieks! Kāpēc viņš aiztiek?!

ŠPROTE. Manējo paņēma!

TULIANS. Visas lasa!

JĀNEKS. Nāk šurp!

LASO. Viņš taču mūs neredzēja! Un vispār – kas viņam par daļu!...

Puiši mirklī saslēpjas aiz mucām un kastēm. Tad veras žoga dēlis un, cenzdamies būt ļoti veikls, Pastnieks ir jau šaipus žoga.

PASTNIEKS. Jums pogas izbira uz sliedēm, es salasīju – tādas labas pogas: tramvajs būtu saspiedis plakanas... Es redzēju, ka jūs te ielīdāt. Nebaidieties – te ir jūsu pogas, lūdzu...

*Pirmie no slēptuves izlien Lūrihs ar Tulianu, tad arī pārējie.
Tomēr Pastnieks sažņaudz pogas dūrē, neatdod.*

PASTNIEKS. Gribējāt tramvaju no sliedēm nolaist, ja?

TULIANS. Ar pogām to nemaz nevar...

PASTNIEKS. Uz abām sliedēm bija: tramvajs sašķiebjas uz vienu pusi, tad otru, tad atkal atpakaļ, un atkal – sašūpojas un apkārt ir! Es vakar visu redzēju un dzirdēju – esat slepena grupa?

LASO. Mēs zukserus taisām: tramvajs uzbrauks tām pogām, un iznāks tādi plakani medāļi: zukseri.

PASTNIEKS. Un tā būs jūsu slepenā zīme: spraudīsiet pie cepurēm. Nē, es atbalstu, nedomājiet – man vakar patika: jūs viņus tur kārtīgi aptināt ap pirkstu! Kā šie pēc tam lamājās! Es ļoti atbalstu, ļoti!...

TULIANS. Ko tad?

PASTNIEKS. Visas slepenās grupas. Jums te ir bāze? Kas tajās kastēs? Mucās? Pulveris?... Nē, es saprotu, es to nedrīkstu zināt, bet es nevienam neteikšu, goda vārds. Kā jūsu grupiņu sauc? Ir taču nosaukums, vai ne? LŪRIHS. Jā.

OSIS. Bet tas ir slepens.

LŪRIHS. Mūs sauc – 2011. Mēs dzīvojam nākotnē. Pēc simts gadiem.

PASTNIEKS. Ko tu, puika, vari muldēt!

TULIANS. Tā ir taisnība, nopietni!

PASTNIEKS. (*smejas*) Tad es esmu nolaidies no Marsa!... Labi, es pajokoju! Ejam, puīši, zukseros, citādi tramvajs aizbrauks!

Viņš atdod puikām pogas un noplēš vienu no savas uniformas. Tad viņi trijatā ar Lūrihu un Tulianu lien laukā uz ielas.

Pārējie puīši salīp pie žoga dēļu spraugām. Peksis notiekošo „komentē” svilpodams, pārējie pusčukstus.

JĀNEKS. Ko viņš tur nostājās kā miets pie tās savas pogas?

VILLIJS. Tūlīt brauks! Ej taču nost!...

Dzirdama tramvaja zvanīšana, tad tas sāk braukt.

ŠPROTE. Mūsējie paspēja salikt!...

LASO. Ko viņš tur stāv?! Slēpies!!!...

OSIS. Viņi stājas! Ieraudzīja?!...

Dzirdams, ka tramvajs bremzē. Zvana, tad attālas, bet skaļas balsis.

JĀNEKS. Skaties, šie savāca pastnieku! Atdos kārtībniekam!...

VILLIJS. Ko viņš tur vicinās?... Uz mums rāda?

OSIS. Šie neklausās!...

ŠPROTE. Brauc! Stāsies te?...

Tramvajs zvanīdams nodārd garām – dzirksteļodama virs žoga noskrien kontaktstanga. Peksis pavada tramvaju ar garu svilpienu, kas gan strauji un pēkšņi apraujas.

JĀNEKS. Lūrihs skrien, Tulians!...

VILLIJS. Gatavs! Ir! Nāk!

Lūrihs ar Tulianu atpakaļ.

Visiem puīšiem ir saspraužamās adatas, lai uzreiz kārtu spožos zukserus pie krūtīm.

LŪRIHS. (*Peksīm*) Kas tev ir?

Peksis tiešām ir pavisam sagumis – tikai tagad visi pamana, ka viņš nekustīgi stāv plaši atvērtu muti: svilpīte tur vairs nezib.

JĀNEKS. Noriji?! Svilpi noriji?!!!...

OSIS. Elpo!!!...

Puiši mirklī nogulda stingo Peksi uz kādas kastes: sāk elpināt kā nu prot un saprot.

LASO. Elpo, elpo – ir!...

Peksis nu elpo, taču sāk aizgūtnēm vaidēt.

ŠPROTE. Klusāk!

VILLIJS. Asinsrite apstājusies: svilpe kaut kur iespriedusies!

OSIS. Ciet var būt tikai zarnas, ne asinsvadi!

LŪRIHS. Elpo mierīgi!...

Viņš sāk iztaustīt caur kreklu Pekša krūtis, vēderu.

LŪRIHS. Sāp?... Un te?... Te nav?... Ir, re, ir: te apstājusies!... Baigi zemu jau...

Tomēr tā izrādās Pekša bikšu poga.

OSIS. Parunāt vari?

PEKSIS. Es... es miršu?...

ŠPROTE. Ja zarnas aizstojas, tad laikam...

TULIANS. Stāviet klusu!...

Piespiedis ausi Pekša mugurai, viņš klausās: augšup, lejup.

TULIANS. Te... te drusku svilpj, man šķiet... levelc elpu!... Jā, te vēl vairāk...

VILLIJS. Viņam tā visu mūžu tagad būs?...

ŠPROTE. Ja nenomirs...

Peksis vaid vēl izmisīgāk.

OSIS. Man ir magnets! Svilpe taču ir no dzelzs – pievilksies!... Kur svilpj – te?

Osis liek magnetu pie Pekša muguras, tad vēdera: „uzķēris” svilpi, sāk palēnām „vilkt” to augšup – šī ir pamatīgi līdzpārdzīvojama manipulācija. Kad visiem šķiet, ka teju, teju svilpei jāizskrien pa Pekša muti laukā, Osis strauji beidz.

OSIS. Norāvās! Tagad iekrita vēl dziļāk!...

ŠPROTE. Smadzenēs varbūt iedūrās?...

LŪRIHS. Nerunā stulbības visu laiku!

ŠPROTE. Zin, kas ir: izkakās! Es vienreiz negribēju mātai atdot tādu dzelzs bumbiņu, un man tā norijās. Pēc tam podā grabēdama izskrēja! Un palika vēl smukāka, spīdīga... nu, kad nomazgāja...

VILLIJS. (*Peksim*) Ej, patupi aiz kastes!

ŠPROTE. Jādzer rīcinellja un tad vēl diena jāsēž...

OSIS. Tev dibens lielāks nekā Peksim.

ŠPROTE. A zini, kāda bija mana bumbiņa?

JĀNEKS. Kāpēc uzreiz neteici?

ŠPROTE. Nākošreiz arī kādam citam iedos pasvilpt...

VILLIJS. Es gan vairs negribēšu!!!...

LŪRIHS. (*Peksim*) Viss kārtībā: rīt gaidi!

Peksis tomēr vaid.

ŠPROTE. Ja tik traki, tad gan vajagot dakteri – man toreiz teica, ka vēderu griezīs pušu, ja neizspiedīs...

Peksis strauji klust.

PEKSIS. Vieglāk palika...

VILLIJS. Kāpēc rīcinellju vajag?

ŠPROTE. Lai viss tev skrietu cauri neķerdamies! Kā lielgabals... goda vārds: pie stenderes bija jāturas – tāds spiediens bija!...

Pušu smiešanās gan nav gara – atlecot vajā žoga dēlim no ielas iekšā kāpj Kārlēns, tad Mīce: viņa cieši tura puiku aiz apkakles. Kārlēns, šķiet, ir raudājis.

JĀNEKS. (*Kārlēnam*) Tev pārgāja? Tev slikti?

MĪCE. Jā, viņam ir ļoti, ļoti slikti! Jo tagad mēs zinām, kas viņš ir! Hūtainā spiegs!... Es iekārtojos pie 44. dzīvokļa malkas skapī un sēžu, bet tad dzirdu kaut kas čaukst, grab. Žurka, domāju. Nē, skatos – žurkai Kārlēna kājas: ielīdis tai spraugā pie griestiem!

LŪRIHS. Viņš atkal gribēja būt pirmais...

MĪCE. Jā, protams! Lai ziņotu!...

Mīce rāda Kārlēnam atņemto Franča ledeņu kārbu.

JĀNEKS. Kur tu ņēmi?

TULIANS. Par sūķenēm?!...

MĪCE. Nē, viņi vēl tikšoties ar Šerlokū Holmsu nākošnedēļ!

OSIS. Bet to nevar: Holmss taču ir tikai grāmatā!...

KĀRLĒNS. Mēs vienalga drīz aizbrauksim, skaidrs?! Uz Ameriku! Vienalga te ir un būs stulbi!...

JĀNEKS. Kārlēn!... Tu taču tā nedomā!... Es zinu, ka viņš tā nedomā!

KĀRLĒNS. Domāju gan!

LŪRIHS. Nebūs stulbi, ja mēs paši tādi nebūsim. Katram tā varēja gadīties.

OSIS. Nevarēja! Mēs zvērējām! Viņš toreiz nebija! Arī slims bija!...

LŪRIHS. Tu gribi visu to labot?

Kārlēns gan strauji izraujas no Mīces tvēriena, noslēpjas aiz kastes – skan skaļi viņa šņuksti.

JĀNEKS. Viņš grib. Bet kā?

LŪRIHS. Mums ir jāaizstāv tie no 44. dzīvokļa.

VILLIJS. Samuldēsim tam hūtainajam kaut ko?

TULIANS. Esam taču solījuši nemelot.

LŪRIHS. Svarīgi, ka mēs domājam citādi, un ka mēs visi tā domājam, un ka mēs esam daudz: tad viņam nekas nevar sanākt!

OSIS. Kā mēs viņam to iestāstīsim?

MĪCE. Viņiem esot randiņš sarunāts. Ar kūkām cienāšot: hūtainais esot solījis!

KĀRLĒNS. (*balss*) Es neiešu!!!...

LŪRIHS. Kurš grib kūkas?

ŠPROTE. Es!

Tad rokas paceļ arī pārējie.

LŪRIHS. Ir ideja! Ejam!

TULIANS. Man ir tavs zūksēris, Kārlēn.

KĀRLĒNS. (*balss*) Es... es neesmu pelnījis...

TULIANS. Bet vari nopelnīt.

Kārlēns iznāk no aizsega.

KĀRLĒNS. Es gribu... es... es biju muļķis, baigais muļķis...

LŪRIHS. Ejam!

ŠPROTE. Pagaidiet! Dzirdat?!... Kaut kas svilpo, ne?... (*Peksim*) Tu laikam nopurkšķinājies?...

PEKSIS. Nav asprātīgi!...

Visi gan smejas, tad arī pats Peksis.

Kad dzirksteļodams un zvanīdams pa ielu garām nobrauc tramvajs, visi laukā pa žoga spraugu uz ielas, prom.

5. aina

Kafejnīca. Pēcpusdiena.

*Te ir trīs galdiņi, krēsli, stūrī bufete, kur zem stikla kupola vairākos stāvos
apetīteliģas kūkas. Gan BUFETNIECE, gan OFICIANTE ir eleganti
ģērbtas, skaistām, augstām frizūrām.*

BUFETNIECE. Ja šodien neviens vairs nenāks, saimnieks mūs slēgs, tas skaidrs.

OFICIANTE. Varbūt ejam, piedāvājam kūkas uz ielas?

BUFETNIECE. Tad gan mūs uzreiz padzīs: te taču ir smalkā iestāde.

OFICIANTE. Ko tad vēl lai dara?!

BUFETNIECE. Iztiks tavi puikas bez skolas: burtus var arī pagalmā iemācīties.

OFICIANTE. Kā tavi?

BUFETNIECE. Gabals šiem nokritis?

OFICIANTE. Mani puikas nepaliks par mellajiem! Tas nav godīgi! Viņi ir gudri!...

BUFETNIECE. Beidz kaut! Ko mēs tur varam darīt?

Nodžinkstot kafejnīcas durvju zvaniņam, telpā ienāk Lūrihs ar Šproti.

BUFETNIECE. Ko tad pārdodat?

OFICIANTE. Nekā mums nevajag.

LŪRIHS. Mēs kūkas gribam.

BUFETNIECE. Pirmkārt, šeit ar plikām kājām ienākt aizliegts, jaunskunģi.

OFICIANTE. Un kūkas naudiņu maksā.

ŠPROTE. Mums viens onkulis jāpagaida.

OFICIANTE. Viņš maksās par jūsu kūkām?

LŪRIHS. Viņš te būs.

ŠPROTE. Es ņemšu šito lielo ar krēma puķēm!

BUFETNIECE. Tagad pasniegt, ja? Un viņš pēc tam atskries?... Mēs izskatāmies pēc muļķēm?

LŪRIHS. Mēs drusku pagaidīsim, labi?

OFICIANTE. Tu vispār kaut ko tādu kādreiz esi ēdis?

ŠPROTE. Nē. Slikta vai?... Ar sarkano augģiņu ir labāka?

BUFETNIECE. Bet sēģiet tā, lai kājas neredz, citādi mūs pašas izmetīs!...

Puiši nosēstas pie galdiņa – grūti gan viņiem nākas paslēpt basās kājas.

Taču tad jau kafejnīcā ienāk vēl jauni apmeklētāji – Mīce, Jāneks un Laso.

OFICIANTE. Arī uz kūkām?

MĪCE. Jā...

BUFETNIECE. Mūs te kāds muļķo?

OFICIANTE. Pasēdēt jau viņi var...

BUFETNIECE. Te ļauts ienākt tikai zābakos.

OFICIANTE. Sēdiet tā, kā viņi!...

Jaunpienācēji sēstas, taču tad uz sliekšņa jau stāv Osis, Peksis, Tuliāns un Villijs.

OFICIANTE. Sēdiet, kur vieta...

ŠPROTE. Mums katram iznāks pa divām ar pus kūkām – es izskaitīju.

OFICIANTE. (*smejas*) To jau nemaz apēst nevar...

ŠPROTE. Es varu!

BUFETNIECE. Kas te notiek?! Ko jūs esat sadomājuši?

VISI. Neko!!!...

Visi apmeklētāji ir saspiedušies pie diviem galdiņiem.

BUFETNIECE. Tagad jau kūkas sāks zagļi! Tūlīt ar jums tiks galā, tūlīt es jums sagādāšu pārsteigumu! (*Oficiante!*) Kliedz uz ielu, ja kas!...

Viņa dodas no kafejnīcas laukā, prom.

OFICIANTE. Nekas... Neviens jau nevar jums aizliegt pasēdēt...

TULIANS. Mēs neesam zagļi, goda vārds!

ŠPROTE. Vispirms tās lielās no trešā plaukta, ja?

OFICIANTE. Kad tad tas jūsu labdaris nāks?

LŪRIHS. Ja arī viņš mums nepirks tās kūkas, ļaujiet mums te pasēdēt, ja?

OFICIANTE. Redzu, jums tas ir ļoti svarīgi.

VISI. Ļoti!!!...

Tad jau atkal veras kafejnīcas durvis – iekšā nāk Kārlēns ar Franci.

Ieraugot sanākušos, Francis mirkli ir pamatīgi pārsteigts, taču tad plati uzsmaida viņiem, pat pamāj.

FRANCIS. Man prieks jūs visus redzēt!... Labi, Kārlēn, ka esi arī viņus uzaicinājis, ļoti jauki!...

Viņi ar Kārlēnu nosēstas pie brīvā galdiņa. Francis apzināti ir pagriezis pārējiem muguru, tomēr runā viņš skaļi: lai dzird visi.

FRANCIS. Jaunkundz!...

OFICIANTE. Kūkas?

FRANCIS. Jā, protams, jaunkundz! Kādu tu, Kārlēn, ēdīsi? Ja es solu, tad tā arī notiek. Ātri izvēlies, lai tavi draugi nenoce!

KĀRLĒNS. Man to zaļo, lūdzu.

FRANCIS. Man kafiju, lūdzu.

OFICIANTE. Lūdzu!...

Viņa metas apkalpot.

FRANCIS. Redzi, Kārlēn, ja kāds kaut ko apsola, tad viņš to arī pilda: mēs sarunājām, ka mums ir savi, ļoti svarīgi noslēpumi, un es klusēju. Bet tu, mans draugs?...

Kamēr Francis runā, Oficiante steidz likt priekšā kūkas arī pārējiem baskājiem, kuri tām pieķeras acumirkļi un aizgūtnēm.

FRANCIS. ...Tā tu pakļauj briesmām citus cilvēkus... Ko tu klusē?

KĀRLĒNS. Ko? Kas man jāsaka?

FRANCIS. Mēs taču kaut ko sarunājām!

KĀRLĒNS. Es vēl neesmu apēdis...

FRANCIS. Tu šito esi nopelnījis?

KĀRLĒNS. Jūs teicāt, ka vienkārši gribat uzciņāt: es jau neprasīju...

Pārējie spurdz, kādēļ Francis ierauga kūku orģijas pie blakus galdiņiem.

FRANCIS. Ko tad esat apzaguši, ka var kūkas ēst?

TULIANS. Mēs nezogam!

FRANCIS. (*Oficiantei*) Viņi jums jau samaksāja?

OFICIANTE. Es sapratu, ka jūs maksāsīt...

OSIS. Mēs jau neprasījām...

FRANCIS. Spļauj laukā!!!...

Strauji veroties durvīm, iekšā nāk Bufetniece ar Fazānu.

FAZĀNS. Что тут происходит?! Смирно!!!

BUFETNIECE. (*par Franci*) Viņš samaksāja par tām kūkām?

FRANCIS. Te ir pārpratums! Es nemaz netaisos maksāt!...

BUFETNIECE. Vai tad šitie maksās?

OFICIANTE. Viņš pasūtīja...

FAZĀNS. Платите, сударь!

FRANCIS. Saprotiet taču – tas ir citādi!...

FAZĀNS. Проїдейте, сударь! За мной! Вы арестованы!!! Смирно!!!...

FRANCIS. Labi, labi – es iešu jums līdzī, un mēs tūlīt visu noskaidrosim!...

BUFETNIECE. Kas tad samaksās?

FAZĀNS. Заплатите!!!...

Francis izrauj no kabatas maku, samaksā.

FRANCIS. Nenolieciet naudiņu tālu – es tūlīt atnākšu atpakaļ, atdosīt!

BUFETNIECE. Kāpēc gan?

FRANCIS. Jūs par to atbildēsīt! Pagaidiet!...

FAZĀNS. Смирно!!!...

Satvēris Franci aiz piedurknes, Fazāns ved viņu laukā uz ielas – abi prom.

BUFETNIECE. Kāds bezkaunīgs cilvēks!...

Tomēr visi apmeklētāji un Oficiante smejas.

BUFETNIECE. Kas te ir tik smieklīgs? (*par naudu*) Nemaz pārpalikumu neprasīja...

OFICIANTE. Katram iznāk vēl otra kūka, un rīt vēl pa vienai!

Vispārēja jautrība, ēšana turpinās.

ŠPROTE. Ja kāds nevar apēst, dodiet man!

BUFETNIECE. Neko nesaprotu!...

6. aina

Republikāņu nama pagalms. Diena.

Malas šķūnītī Osis, Šprote un VILLIJS.

OSIS. ... Tas bija pavisam nejauši – mēs tikai uzgājām līdz tam 44. dzīvoklim pirms mājās iešanas: Jāneks nospiež kliņķi - *hlops!* – bet durvis ir vaļā! Ū-ū!

Vakars, tumšs, gandrīz nakts – ej nu iekšā, ne?!...

VILLIJS. Baigi!...

OSIS. Lūrihs gāja pa priekšu, es pēc viņa – *hlops, hlops, hlops!*... Mīce čukst: *Vai te kāds ir?... Labvakar!...*

ŠPROTE. Ja nu slazds: kāds ienāk, un tad *bāc!*... aizcērtas!...

OSIS. Nu! Mēs jau arī bariņā! Bet nē – nav neviena. Ilgi neviens arī nav bijis – to es uzreiz pēc putekļiem noteicu.

ŠPROTE. Jūs būtu kādu drukas mašīnu atraduši...

OSIS. Trīs riktīgi avīžu saiņi un visi no viena datuma! Tā var būt tikai bijušā drukātavā. Laikam pamanījuši, ka hūtainais ložņā, un nozuduši, ar visu mašīnu.

VILLIJS. Bet tā, ka pat jūs nemanījāt...

OSIS. Mēs pat drukāšanu nepamanījām! Konspirācija – tā sauc, kad lielle slēpjas.

ŠPROTE. Un ko ar tām avīzēm?

OSIS. Vairāk kā pusgadu vecas – nebija jēga nekur iznēsāt.

ŠPROTE. Varēja pret kaut ko iemainīt, kādu kūku...

OSIS. Tās taču ir aizliegtās avīzes, auns!... Jāneks ar Laso kaut kur aizstiepa.

No nama iznāk Peksis – izsvilpojīs kodu, viņš saņem atbildi no Oša.

Peksis ieslīd šķūnī pie pārējiem.

PEKSIS. Rādiet ko atnesāt!

ŠPROTE. Tev svilpīte izskrēja laukā, ja? Re, kā smaida!

PEKSIS. Gribi pasvilpt: es atnesīšu – mamma vēl nav noskalojusi.

VILLIJS. Nē!!!

PEKSIS. Rādiet, kas jums ir!

Šprote ar Villiju ir atnesuši paši savus „instrumentus” skārda orķestrim – piltuvi, dakšu un tortes formu.

VILLIJS. Bet paskaties – es varbūt varētu šitā piespēlēt?

Viņš izklausdzina dažus stepa soļus.

PEKSIS. Tādu meldiņu vari?

Peksis notrallina Villijam melodiju, ko viņš cenšas atkārtot ar stepa soļiem – gandrīz vai sanāk.

VILLIJS. Tas arī ir aizliegtais gabals? Baigi labais.

PEKSIS. Tas ir mans.

Šķūnīti nāk iekšā Lūrihs ar Tulianu.

TULIANS. Mums vēl papildus trīs kannas bija jāved: kavējums attaisnojams!

OSIS. Nekas jau vēl nav nokavēts.

VILLIJS. (*Tulianam*) Tu biji Lūriham līdzī tās kannas vest?

TULIANS. (*Lūriham*) Beigās man likās, ka es vairs nevarēju: baigi smagās!...

LŪRIHS. Mēs uztaisījām vēl vienu zukseri. Fazānam.

OSIS. Kā tad viņš to valkā? Pie policista formas?!...

TULIANS. Frencim iekšpusē. Var jau būt arī slepenie republikāņi.

ŠPROTE. Nesapratīs – iesēdinās mūs...

LŪRIHS. Nekad!

Šķūnīti iebrāžas Kārlēns.

KĀRLĒNS. Es nenokavēju?

OSIS. Vēl jau visi nav. Kur brālis?

KĀRLĒNS. No rīta jau kaut kur aizskrēja: domāju, sen te.

LŪRIHS. Nu, balsojāt vakar vēlreiz? Izdevās?

KĀRLĒNS. Trīs pret vienu – mamma palika mazākumā.

LŪRIHS. Tad jūs nekur nebraucat?! *Urā!*

KĀRLĒNS. Mamma saka: *cilvēks nav putns*. Cilvēks nelido, jo tas vienkārši nav iespējams: viņa netic, ka var kas mainīties. Mums vienalga esot jābrauc.

PEKSIS. Bet no mums pašiem taču atkarīgs, kā te būs!

LŪRIHS. Ko darīsīt?

TULIANS. Iznāk, ka jums jālido...

KĀRLĒNS. Brālis saka, ka vēl kaut ko var sadomāt, es nevaru iedomāties...

LŪRIHS. Tu netici? Viņš izdomās!

OSIS. Kur tā grāmata – no 44. dzīvokļa? Te kastē bija.

VILLIJS. Jūs taču tikai avīzes tur atradāt.

OSIS. Trīs grāmatas arī – divās vieni vienīgi burti: nezinu vācu vai franču valodā, bet trešā visādi eksperimenti lidošanā, ar zīmējumiem, plāniem visādiem.

ŠPROTE. Aeroplāni?

OSIS. Nē, visādi spārni, astes un spuras, ko sev klāt lipināt.

VILLIJS. Cilvēks tad var lidot? Dzirdi, Kārlēn?!

PEKSIS. Nē, vienkārši tur tā kāds sadomājis un sazīmējis – baigās fantāzijas.

LŪRIHS. Es gan ticu.

OSIS. Es arī, tikai pēc simts gadiem. 2011. – ajā varbūt...

PEKSIS. Sākam mēģinājumu?

TULIANS. Neko labāku es mājās neatradu.

Tulianam ir divas sarūsējušas konservu bundžas.

PEKSIS. Derēs! Sākam?

KĀRLĒNS. Brālis nav, Mīce un Laso arī...

OSIS. Vēl nav pieci, man šķiet: tad saule spīd šitajā spraugā...

PEKSIS. Pamēģināsim ar jaunajiem. (*Villijam*) Tu sāc pirmais, tad es došu zīmi pārējiem.

KĀRLĒNS. Kad viņš rāda, tad jūs maucāt!

LŪRIHS. Tikai mēģinājuma skaļumā...

Peksis sāk diriģēt. Kaut necik saprotams meldiņš kļūst jau pēc neilga brīža – bijušie indiāņi ir cītīgi skolēni.

Troksnis šķūnītī gan ir visai iespaidīgs – no nama laukā pie pušiem skrien Martinsoniete.

MARTINSONIETE. Mīce!!! Puikas!!!...

Tomēr nonākusi līdz šķūņa durvīm, viņa sastingst: Martinsoniete ir ieraudzījusi kaut ko debesīs. Brīdi viņa stingi lūkojas augšup, tad rauj vaļā šķūnīša durvis. „Orķestris” acumirkļi klust.

MARTINSONIETE. Puikas!... Man rādās?...

Arī puikas zibenīgi ir pagalmā – nešaubīgi, ka viņi visi debesīs redz vienu un to pašu, un tas ir kas īsteni pārsteidzošs. Šķiet, neviens pat neelpo.

7. aina.

Smiļskalni. Diena.

Pār kalna nogāzi joņo Jāneks ar Laso – abi ir ieķērušies virvē: puši acīmredzami kaut ko velk. Tas ir kas iespaidīgs – abi ir saspringuši līdz galējais robežai. Un tomēr šķiet, ka notiekošais nav smags darbs: abu sejās ir pirmatklājēju laime.

Tad pār kalnu parādās arī virves otrs gals – tur piesiets milzīgs no avīzēm salīmēts spārns – kas līdzīgs deltaplānam. Zem tā siksnās karājas Mīce, plīv viņas mati. Viņa lido. Arvien augstāk un augstāk. Un augstāk. Saskrējušie skatītāji kļūst arvien mazāki un mazāki... te ir gan visi republikāņi, gan Fazāns un Francis, gan Pastnieks, Oficiante un Martinsoniete ar Paltracieni.

FRANCIS. Tas nevar būt... jo nevar būt nekad... cilvēki nelido...

Bet Mīce lido.

* * * * *